

HŘEBENOVKA
Českým Švýcarskem

Zažij 1000 krás na 100 kilometrech

Hřebenovka Českým Švýcarskem

ROZCESTNÍK

Báječné jsou v životě věci,
které děláte, a ne věci, které vlastníte.
Reinhold Messner

str.

5	Petrovická spojka
6–9	Etapa #1 – LEVÝ BŘEH LABE
10–15	Etapa #2 – PRAVÝ BŘEH LABE
16–21	Etapa #3 – OKOLÍM HŘENSKA
22–27	Etapa #4 – JETŘICHOVICE
28–29	Odpočinkový den
30–31	Mapa
32–35	Odpočinkový den
36–41	Etapa #5 – ZADNÍ ČESKÉ ŠVÝCARSKO
42–46	Etapa #6 – KRÁSNOLIPSKEM
47	Stožecká spojka
48–49	Kudy kam a odkud?
50–51	Příběh Hřebenovky, aneb jak to všechno začalo?
52–53	Cesty, které vás změní
54–55	Jak se správně obléknout a co zabalit na hřebenovku
56–58	Výlety Branou do Čech
59	Devatero Hřebenáče

PRO KAŽDÉHO NĚCO

Hřebenovka Českým Švýcarskem je jako láková bonboniéra. Můžeš ji spořádat celou najednou a užít si všechny chutě a vůně, můžeš si vybírat jednotlivé bonbóny podle své chuti a náтуры...

Člověk si ji může vychutnat sám, ale může ji nabídnout i ostatním. Bonboniéru ale sníš a konec. Kdežto Hřebenovku Českým Švýcarskem můžeš ochutnávat neustále, vracet se sem, měnit směr, objevovat, co je na dosah, spočinout a snažit se pochopit ducha míst, běžet – i ležet, jít – i snít.

Nabídka zážitků, prostředí, pocitů a dojmů je tak pestrá, že je úplně jedno, jsi-li polykač kilometrů, romantik, pokořitel rekordů, tulák se psem, rodinný typ, snílek, pragmatik, milovník přírody,

památek nebo lidové architektury, příznivec udržitelnosti, rychlík, pomalík, protřelý chodec nebo turista začátečník – vždycky tu objevíš vydatnou porci krásy, která ti sedne a uspokojí tvoje touhy a přání. Ne, vážně, tahle trasa je kouzelná.

A je úplně jedno, jestli bude Hřebenovka Českých Švýcarskem jen etapou ve tvém záměru projít celou Hřebenovku a ocitneš se na ní cestou z Krušných nebo zase z Lužických hor, nebo si ji vybereš jako svůj výhradní cíl – vždycky se ti vryje do paměti na celý život. Věř nám, my ji známe, milujeme, sdílíme a doporučujeme.

Všichni z obecně prospěšné společnosti
České Švýcarsko

Petrovická spojka a Etapa #1 Levý břeh Labe

Romantika + daleké výhledy
+ skalní města + lesními cesty
+ zvířata + via ferrata
+ aquapark + muzeum.

Petrovická
spojka

Etapa #1

Etapa #2 Pravý břeh Labe

Barokně renesanční zámek
+ jedinečné výhledy + úchvatný
kaňon + historické vyhlídky
+ divočina.

Etapa #2

Etapa #3 Okolí Hřenska

Klid + daleké výhledy + skalní
stěny jako na dlani | skalní sou-
těska + nahoru dolů + nádherná
alej.

Etapa #3

Etapa #4 Jetřichovickem

Romantika + skalní brána + po
stopách loupežníků i filmařů
+ daleké výhledy + historické
vyhlídky.

Etapa #4

Etapa #5 Zadní České Švýcarsko

Idyllické údolí + vrch fotografií
+ vzhůru skalní puklinou
+ skalní město v lese
+ do skal i za černými čápy.

Etapa #5

Etapa #6 Krásnolipskem a Stožecká spojka

Lučinami kolem rybníků, blízko
historické štoly i křížovou cestou
+ na rozhraní světů + výhledy
+ romantická zřícenina.

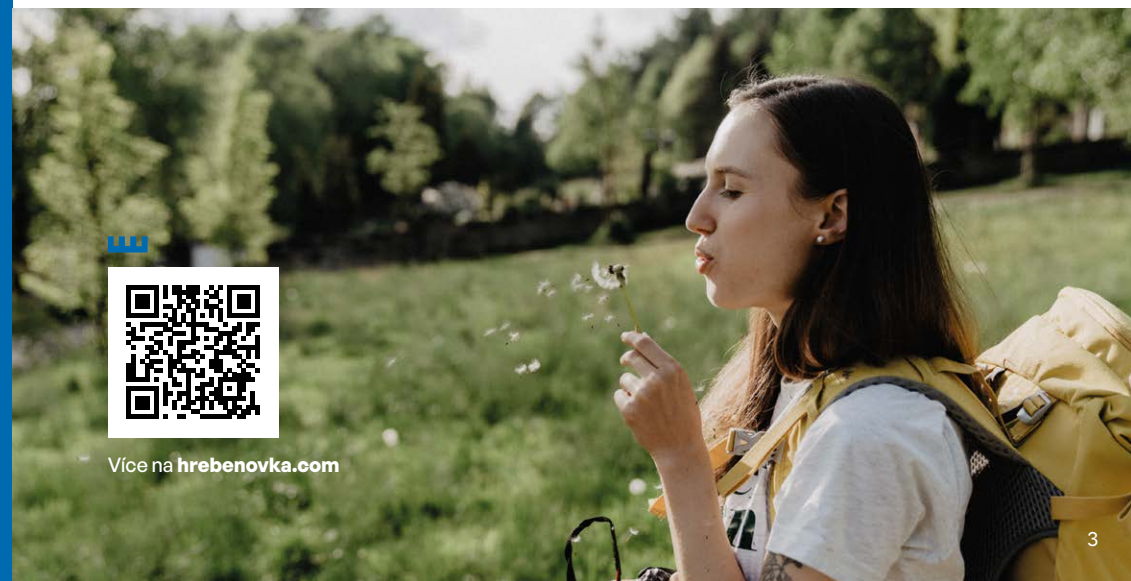
Etapa #6

Stožecká
spojka

Více na hrebenovka.com

TAJNÝ TIP

Asi 50 metrů za penzionem Lesní zátíší odbočuje doleva nenápadná neznačená pěšina, známá především horolezcům. Ta tě povede kolem úchvatných pískovcových útvarů Ostřížích stěn, aby po půldruhém kilometru opět splynula s rájeckou silničkou.

PETROVICKÁ SPOJKA

Hřebenovka do Českého Švýcarska přibíhá z Krušných hor. Abychom se propojili s výchozím bodem stokilometrové štreky Hřebenovky Českým Švýcarskem, vesnicí Tisá, čeká nás 6 kilometrů, které ale rozhodně nejsou bez zajímavosti.

Spojka začíná v Petrovicích. Milovníkům fúze historických budov se současnou architekturou se vyplatí udělat si 2,5 km odbočku ke **kostelu sv. Mikuláše**. Barokní stavba má prosklenou střechu, což v Česku uvidíš jen tady a v Neratově v Orlických horách. Dovnitř se dostaneš o prázdninových víkendech nebo po telefonickém objednání (+420 475 226 171 nebo +420 732 463 672).

Samotná Petrovická spojka vede zpočátku po naučné stezce „Zapomenuté pohraničí“ lužinami a lesem, prochází přírodní rezervací „Niva Olšovského potoka“, mjíjí Rájecký rybník (sice to není žádné kdovíjaké koupadlo, ale unavené nohy tu smočíš velmi elegantně) a v Rájci, u penzionu Lesní zátíší, se odpojí od naučné stezky a málo frekventovanou silničkou směřuje k Tisé.

ETAPA #1

LEVÝ BŘEH LABE

*Z kamenného města obrů
k břehům Labe*

Delší trasa s převážně klesajícím profilem. Nastoupáš 432 a klesat budeš 846 výškových metrů.

Adam Kubíček – Tiské stěny

TISKÝMI STĚNAMI

Hřebenovka Českým Švýcarskem má svůj nultý kilometr před pozdně barokním kostelem sv. Anny v Tisé. Nad ním se zdvihá úchvatná skalní hradba Tiských stěn a právě tam povedou naše první kroky. Ještě než ale dorazíme na skalní náměstíčko, budeme stoupat doslova historií obce Tisá – nejprve díky šesti informačním panelům a potom i památníku padlým v první světové válce.

Tiské stěny jsou jedním z nejkrásnějších skalních měst v Česku. Pokud jsi fanouškem filmu Letopisy Narnie – Lev, čarodějnice a skříň, tak tady tvoje srdce zaplesá. U skály Medvědí doupe se totiž faun Tumnus setkal s malou Lucinkou,

aby si ji odvedl do svého skalního příbytku. Mohutná hradba ukrývá dva okruhy vedoucí mezi fantastními skalními útvary, a přestože Hřebenovka prochází **Velkými Tiskými stěnami**, byla by chyba neprojit si i ty **Malé**. Ty mají charakter mělkého skalního labyrintu a nadšeny tu bývají především děti. Jejich nejnavštěvovanějším bodem je spektakulární vyhlídka přes temena skalních věží. Monumentálnější Velké Tiské stěny můžeme projít dvojím způsobem. My doporučujeme jít po samé hraně skalní stěny s nekončícími výhledy daleko do kraje. U snad neznámějších útvarů, Hříbu a Želvy, se obě cesty spojí a Hřebenovka běží dál, kolem Turistické chaty.

Adam Kubíček – Tiské stěny

CO JE NA DOSAH

VOLSKÝMI KAMENY NA DNO SKAL A KE KAMENNÉ VĚŽI

Hřebenovka zvolna klesá málo známým a tudíž nepřilíši prochozeným menším skalním městem **Volské kameny**, rozlehlými březovými háji, až na dno skalního hrnce, který zdobí lesknoucí se hladina kaskády několika rybníčků. To je Ostrov. Kdysi hamr na říčce Bělá, později sklářská huť, dnes rekreační osada s báječným koupáním. Všude kolem se tyčí kolmé, až čtyřicet metrů vysoké skalní hradby Volských kamenů a **Ostrovských skal**.

Půl druhého kilometru od křižovatky Nad Ostrovem, těsně za hranicemi se Saskem, leží na samém kraji skalního masivu úchvatná vyhlídka Grenzplatte. Soliterní skalní věže Grenzturm, stolová hora Děčínský Sněžník, údolí říčky Bělá, která už tu slyší na jméno Biela... Zážitek.

PŘÍBĚHY

PŘÍBĚH PÍSKOVCOVÉHO LEZENÍ

V Českém Švýcarsku se pískovcové lezení narodilo. Právě tady se totiž v roce 1888 odehrál průlomový prvovýstup na skalní věž Beckstein (dnes Pevnost), nad Gabrielinou stezkou nedaleko Pravčické brány. Tři šťastní horolezci tu položili základy lezecké disciplíny, která je dodnes nesmírně populární po celém světě. Skály kolem Ostrova patřily k prvním pískovcovým lezeckým terénům, lézt se tu začalo už v roce 1906, a pořad se doslova hemží barevnými body lezců. Přidáme-li k české straně skály v sousedním Saském Švýcarsku, dostaneme jednu z nejrozhlednějších skalních oblastí na celém světě s takřka 40 000 cestami v celém spektru obtížností.

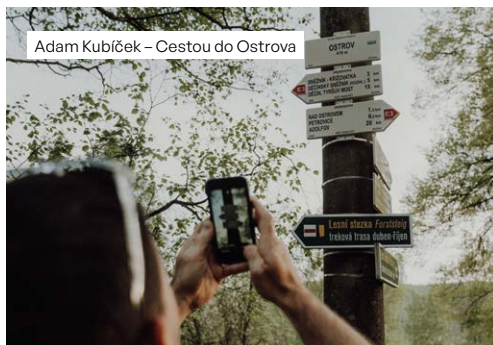
Adam Kubiček – Cestou do Ostrova

Z Ostrova Hřebenovka stoupá malebnou Mlýnskou cestou hustým lesem, potom po rovině pohodlně přes přístřešek Tabulky a po silnici až na rozcestí u hotelu Hřebenová bouda nedaleko obce Sněžník na náhorní rovině. Odtud už je to jen slabé dva kilometry stoupaní po svazích největší české stolové hory až na vrchol, ke druhé nejstarší kamenné rozhledně v Česku.

CO JE NA DOSAH

Ještě než dojdeš k rozhledně, je dobré udělat kratičkou odbočku a dojít na Drážďanskou vyhlídku. Odtud, ze samého kraje pískovcového útesu, budeš mít jako na dlani stolové hory Saského Švýcarska a dost možná i Drážďany vzdálené vzdušnou čarou asi 50 km.

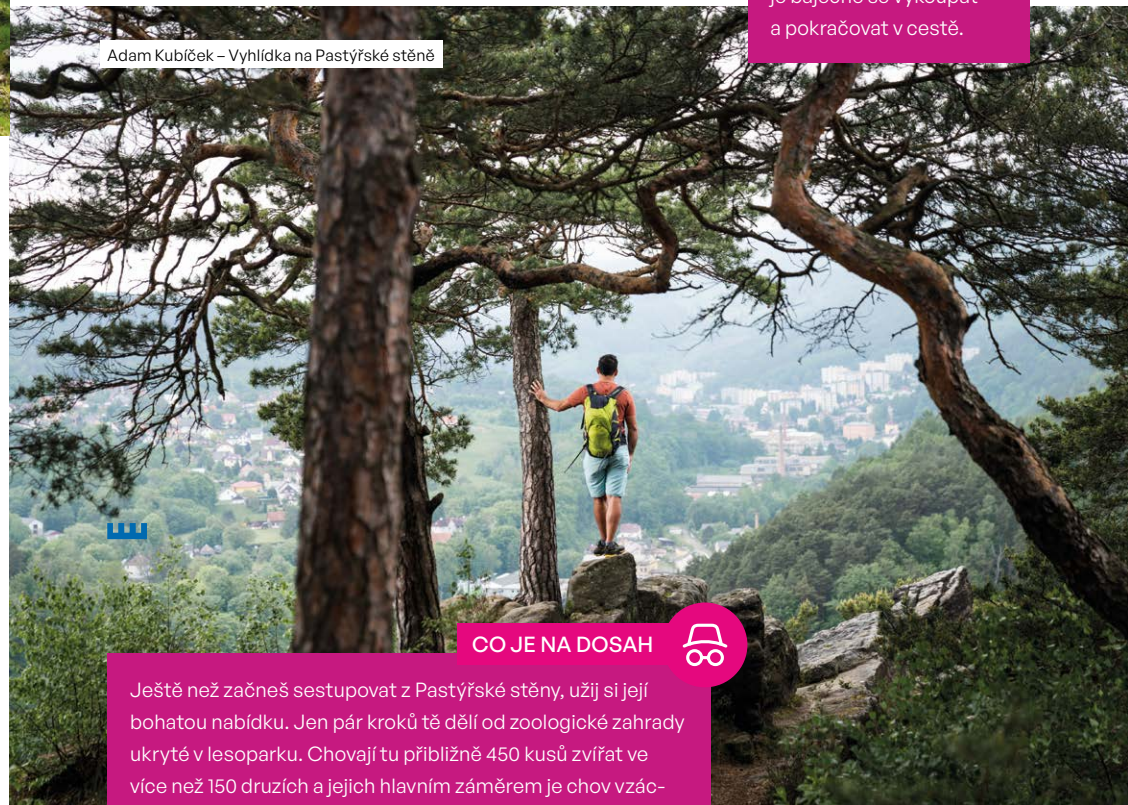

Adam Kubiček – Cestou do Ostrova

ZE STOLOVÉ HORY K TYRŠOVU MOSTU

Od sněžnické rozhledny sestupujeme nejprve velmi mírně po hraně pískovcového ostrohu stolové hory až k výraznému skalnímu útvaru Koňská hlava, a pak poměrně prudce lesními cestami až do Bělé, která už je součástí Děčína.

Adam Kubiček – Vyhlička na Pastýřské stěně

CO JE NA DOSAH

Ještě než začneš sestupovat z Pastýřské stěny, užij si její bohatou nabídku. Jen pár kroků tě dělí od zoologické zahrady ukryté v lesoparku. Chovají tu přibližně 450 kusů zvířat ve více než 150 druzích a jejich hlavním záměrem je chov vzácných a málo známých druhů zvířat, se kterými se v naší zemi jinde neseťkáš.

Jen o pár set metrů dál, nad skalní stěnou spadající na labský břeh, jsou dvě mimořádně atraktivní vyhlídky na Děčín. Od Tyršova mostu je to potom jen nedaleko k východišti zcela ojedinělé via ferraty. Jde o jedinou situovanou ferratu v centru města v celé České republice. Z 16 cest si vybere úplně každý – i děti a úplní začátečníci. Vyplavat únavu a odpočinout si je pak báječně možné v děčínském Aquaparku. Skvělá je rovněž návštěva děčínského oblastního muzea, které láká nejen na interaktivní výstavy pro malé i velké.

CO JE NA DOSAH

Od přístřešku Pod Koňskou hlavou odbíhá doleva zelená značka. Tudy je možné dojít až k Vlčímu jezeru, idylické vodní ploše ukryté v náručí březového háje, kde je báječně se vykoupat a pokračovat v cestě.

V Bělé, kousek za vodojemem Škrabky z roku 1909, odbočíme do svahu a stoupáme na hřeben **Pastýřské stěny** s několika půvabnými vyhlídkovými místy, abychom na konci prudce sestoupali až na labské nábrežní, k ocelovému **Tyršovu mostu**, který v roce 1933 nahradil dřívější most řetězový.

KDE BYDLET

- Hotel Ostrov (Ostrov u Tisé)
- Hotel Česká koruna (Děčín)
- Kemp Děčín (Active Point)
- Hotel a Kemp Formule (Děčín Nebočady)
- Kocanda (Děčín)

KDE JÍST A PÍT

- Air restaurant (Petrovice)
- Hotel Ostrov (Ostrov u Tisé)
- Kocanda (Děčín)
- Hotel Česká koruna (Děčín)
- Coffee and Books (Děčín)

KDE HLEDAT ZÁŽITKY

- Active Point (Děčín)
- Event Time (Děčín)
- Do lesa (Děčín)
- Northern Hikes (Děčín)
- Bohemia Adventures (Děčín)
- Saxon Tours (Praha)

ETAPA #2

PRAVÝ BŘEH LABE

*Nad Labským kaňonem
a strží Suché Kamenice*

**Delší trasa s nástupem do vrchu
a závěrečným sestupem,
převážně po hřebeni skal.
Nastoupáš 456 a klesat
budeš 463 výškových metrů.**

Adam Kubiček – Labská stráž

Z DĚČÍNSKÉHO ZÁMKU NA LABSKOU STRÁŽ

Ono se řekne – jenom přejít Tyršův most z levého břehu na pravý, ale když Děčín je tak zajímavé město... Je tu thunovský **děčínský zámek**, nejnavštěvovanější památka Ústeckého kraje, se třemi prohlídkovými okruhy včetně barokního, který tě zavede i do konírny, Růžové zahrady a přilehlého kostela, dále zámecké zahrady, zajímavé kavárny a restaurace, velmi dobrý kemp pod mostem, možnost půjčit si kolo a prozkoumat alespoň kousek **Labské stezky** nebo cyklostezky Ploučnice, anebo na půjčeném raftu sjet pořádný kus řeky v kulísách **Labského kaňonu**...

PŘÍBĚHY

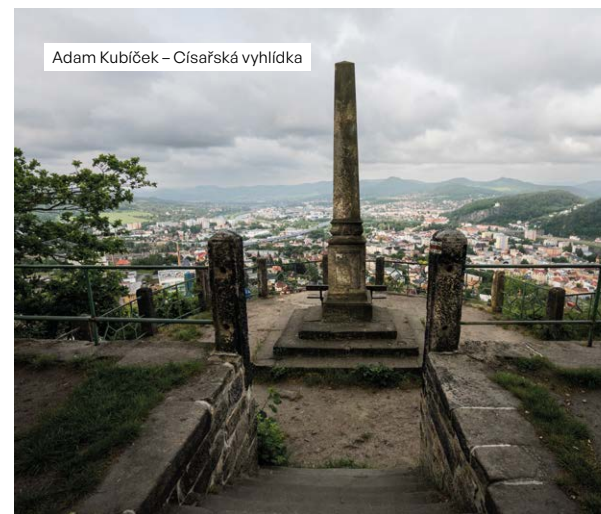
PŘÍBĚH MIROSLAVA TYRŠE

Český obrozenec, spoluzakladatel Sokola a autor českého tělocvičného názvosloví, Miroslav Tyrš, je historicky vzato nejslavnějším děčínským rodákem. Narodil se na zámku, kde jeho tatínek, lékař, pracoval v thunovských službách – byl například šéflékařem dnes už zaniklých děčínských lázní sv. Josefa. Když mu byly tři roky, to se pořád ještě jmenoval Friedrich Emanuel Tirsch, mohl docela dobře otevřeným oknem poslouchat úchvatné klavírní kompozice, které se linuly z jižního křídla zámku. V té době tu totiž byl na návštěvě Fryderyk Chopin. Ve čtyřech letech Tirsch opustil Děčín a vlastenecké rodině, která ho po smrti rodičů vychovávala, vděčil za své nové jméno i obrozenecké smýšlení.

Vyhledka na Pastýřské stěně – Děčínský zámek

Adam Kubiček – Císařská vyhlídka

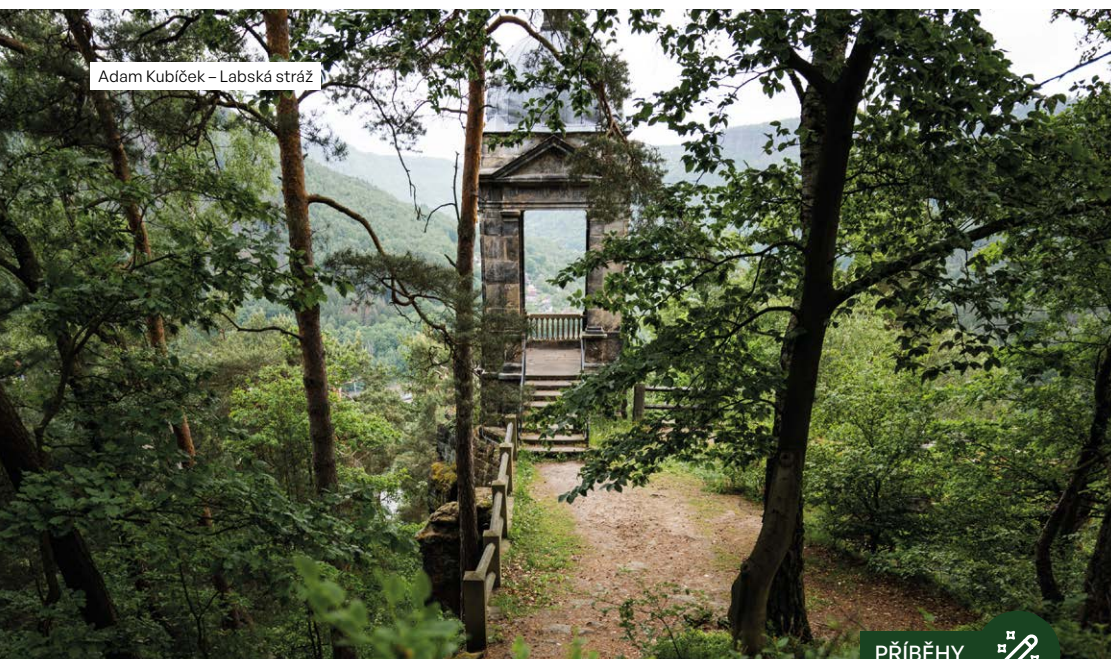
Hřebenovka už ale netrpělivě utíká krásným lesoparkem vzhůru a my se po ní vydáme až na vrchol **Kvádrberku**. Tady už čeká **Císařská vyhlídka**, která od roku 1879, kdy ji vybuodovali na počest 25. výročí svatby císaře Františka Josefa I. a jeho ženy Alžběty Bavorské, soupeří s vyhlídkami na Pastýřské stěně o nejkrásnější pohled na Děčín. Užijeme si z ní i výhled na severní část Středohoří.

Na vrcholovém platu Kvádberku potkáme ještě několik dalších výhledů. Nejdřív dorazíme ke **Sněžnické vyhlídce**. Ta vybíhá ze svahu v místě, kde je dobrý výhled jednak proti proudu Labe na Horní Žleb i obzor uzavírající Děčínský Sněžník, a po proudu potom na majestátní Růžové stěny. Vyhlídka je opatřena zábradlím a masivním stolem s lavicí.

Adam Kubiček – Sněžnická vyhlídka

Adam Kubiček – Labská stráž

PŘÍBĚHY

PŘÍBĚH LABSKÉ STRÁŽE

Koncem 19. století se uvažovalo o výstavbě rozhledny na Kvádberku. Vysazovací a zkrášlovací spolek Děčín, ale nedokázal sehnat potřebné peníze a rozhodl se tedy, že vystaví na skále nad Loubím vyhlídkový pavilón. Prostředky byly získávány dlouhou řadou benefičních akcí – probíhaly koncerty, přednášky, divadelní představení. V roce 1887 pak mohl děčínský stavitel Carl Höhnig zahájit stavbu a v říjnu roku 1890 se tu lidé poprvé zadívali do hloubky Labského kaňonu.

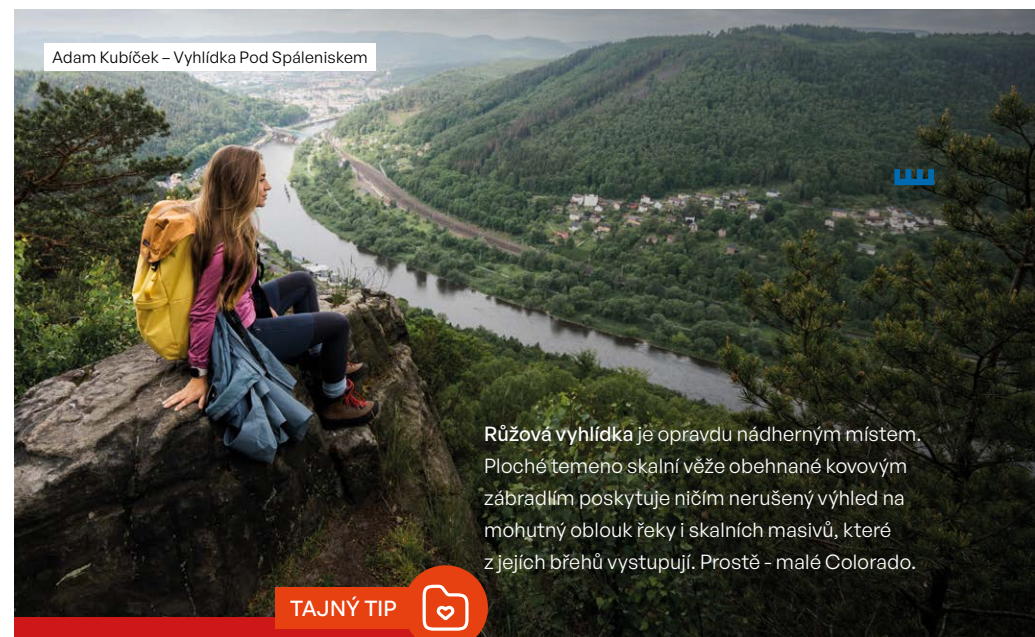
Výhled je nádherný – dole říční překladiště Loubí a za ním patrně nejkrásnější panorama jižní části Labského kaňonu.

PŘES RŮŽOVOU VYHLÍDKU NA BELVEDÉR

Další cesta vede neustále lesem kolem obce Ludvíkovice, na jejímž okraji potkáme **pomník obětem obou světových válek**, na který navazuje malebný hřbitov s množstvím starých kamenných náhrobků. Později se Hřebenovka vrací k okraji skal nad Labským kaňonem a zavede nás nejprve na **Vyhlídku pod Spáleniskem** s úchvatným výhledem na Děčín i první kopce

Českého středohoří i do hloubi kaňonu. Po dalším odbočce dojdeš na okraj Růžových stěn. To, co tě čeká teď, nemáš šanci zažít nikde jinde v Evropě. Labský kaňon je totiž na kontinentu největší a nejmohutnější pískovcové údolí s hloubkou až 300 metrů. A co je ještě důležitější – je nádherný.

Adam Kubiček – Vyhlídka Pod Spáleniskem

Růžová vyhlídka je opravdu nádherným místem. Ploché temeno skalní věže obehnané kovovým zábradlím poskytuje ničím nerušený výhled na mohutný oblouk řeky i skalních masívů, které z jejich břehů vystupují. Prostě – malé Colorado.

TAJNÝ TIP

Asi dvanáct set metrů za Růžovou vyhlídkou odbočuje doprava zelená značka. Udělat si po ní malou odbočku proti směru naší trasy se opravdu vyplatí. Po necelém kilometru dojdeš do téměř neznámého a turisty téměř neobjeveného malého skalního města. Jeho středobodem je mimořádný pískovcový útvar **Slunečná brána**. Mohutné skalní okno doplňují další zajímavé útvary, třeba skalní štěrbinu Myší díra, Lovecká stěna nebo věž Strážce Slunečné brány. Na Hřebenovku se pak vrátíš stejnou cestou.

Hřebenovka se brzy spojí s knížecí kočárovou cestou přibíhající od Bynovce. Tam mival knížecí rod Clary-Aldringenů zámek, než v roce 1846 vyhořel. A právě touhle cestou, kterou už pár let zase zdobí alej, jezdívalo se kočárem na Belvedér. Hřebenovka míjí úsek s alejí a vede Kočárkovou cestou až v přímém lesním úseku. Belvedér je vedle Růžové vyhlídky bezesporu vrchol téhle etapy. Ještě předtím nás ale nenápadná neznačená pěšina vlevo od Hřebenovky asi po sto metrech dovede k pozoruhodnému Gaudernackovu smírčímu kříži z roku 1775.

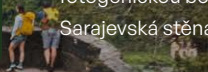
PŘÍBĚHY

PŘÍBĚH BELVEDÉRU

Mohutné skalní plato vyběhající nad Labský kaňon nechal v prvních deseti letech 18. století opatřit kamenným zábradlím kníže František Karel Clary-Aldringen, majitel bynovického panství. Součástí budování vyhlídky byla i stavba sala tereny v podobě umělé jeskyně. Celý komplex byl využíván pro slavnosti, koncerty i divadelní a operní představení. S romantismem a zrodem turismu dostal Belvédér (z italského bel vedere, krásná vyhlídka) nový obsah. Už v roce 1841 tu byla vystavěna dřevěná hospoda, která byla později nahrazena kamennou stavbou.

Nejstarší lidmi vybudovaná vyhlídka Českého Švýcarska nabízí opravdu kouzelný pohled do hlubokého kaňonu řeky Labe s osadou Dolní Žleb, protějščí pískovcovou hradbu skal i na nejbližší skalní velikány: vlevo nad údolím vybíhá Sirotek a vpravo, zdobená fotogenickou borovicí, tyčí se Sarajevská stěna.

Kateřina Hřířová – Belvédér

DIVOKOU STRŽÍ DO HŘENSKA

PŘÍBĚHY

PŘÍBĚH MLYNÁŘE GÜNTERA

Nedaleko ústí Suché Kamenice do Labe postavil na sklonku 18. století tesař Dittrich z Labské stráně mlyn s pilou. Vody ale bývalo málo, majitelé se rychle střídali. Uspěl až jistý Josef Günter, který při mlýnu zřídil z protějščí budovy celnice hospodu s kuželníkem a tanečním sálem, kde se hrávalo i divadlo. Z mlýna se rychle stala turistická atrakce a konečně začal prosperovat, i když s mletím zrní neměl úspěch nic společného. V roce 1882 mlyn do základů vyhořel. Celnice stála ještě pár měsíců po roce 1945.

Z rozcestí u Belvedéru nás Hřebenovka vede po zelené značce lesem po starém, romantickém schodišti dolů pod skály do hloubi Labského kaňonu. Ne ale až k silnici a přívozu do Dolního Žlebu. V serpentíně změníme směr a krásná vrstevnicová cesta pod skalami míří nevysoko nad řekou, ve směru jejího toku k severu. Později mírným klesáním už sejdeme k silnici k ústí Suché Kamenice (skutečně je v ní většinou minimum vody) k červené značce.

CO JE NA DOSAH

Zhruba šest set metrů proti proudu Kamenice, odbočuje z jejího levého břehu rokle. V ní se ukrývá nejfantastičtější a nejpitoresknější stavba, jakou na svém putování Hřebenovkou Českým Švýcarskem potkáš. Penzion Stará plynárna vypadá jako hobití zámek. Je to trochu secese, trochu romantický historismus. Jde o někdejší plynárnu, která vyráběla acetylen pro veřejné osvětlení.

Adam Kubiček – Pravý břeh Labe

KDE BYDLET

- Penzion Pod Skalou (Hřensko)
- Penzion Jiřenka (Hřensko)
- Hotel Praha (Hřensko)

KDE JÍST A PÍT

- Hotel Praha (Hřensko)

KDE HLEDAT VYBAVENÍ

- Hudy Sport – prodejna, půjčovna (Hřensko)

OKOLÍM HŘENSKA

*Od výhledů na Pravčickou bránu
přes soutěsku do lesní oázy*

Krátká trasa s jedním prudkým a jedním velmi prudkým stoupáním.
Nastoupáš 373 a klesat budeš 224 výškových metrů.

CO JE NA DOSAH

Upřímně – vlastně cokoli. Stačí ve Hřensku nasednout na přívoz, přeplavit Labe a ve Schmilce nasednout na Dráhu národního parku. Ta nás doveze ke všem atraktivním cílům v Saském Švýcarsku, třeba na spektakulární Schrammsteine, členité Affensteine nebo k východištím oblíbené Malerweg, aby pokračovala přes Sebnitz do Šluknovského výběžku s rozhlednami, sakrálními památkami i nádhernými cestami.

Z ELISALEXINY SKÁLY K PANORAMATU ČESKÉHO ŠVÝCARSKA

Zatímco většina turistů spěchá do hloubi hřenské soutěsky, my zůstaneme na kraji obce a začneme s Hřebenovkou šplhat do prudkého kopce, abychom brzy stanuli na skále, kterou zamilovaný kníže Edmund Clary Aldringen pojmenoval po své ženě Elisalex. Z **Labské vyhlídky** je vidět soutok Kamenice s Labem, pokračování Labského kaňonu v Sasku, ale nahlédnout můžeme i do soutěsky, do níž se vešla obec Hřensko.

Adam Kubiček – Labská vyhlídka

PŘÍBĚHY

PŘÍBĚH EDMUNDA A ELISALEX

Kníže Edmund, majitel bynoveckého panství, do něhož spadala převážná část Českého Švýcarska, se oženil z lásky, což na začátku 19. století nebylo mezi šlechtou zase až tak časté. Svou Elisalex, která krásou ohromovala celou Evropu (Clary-Aldringenové sídlili v Teplicích a do jejich lázní jezdil svého času každý, kdo na kontinentu něco znamenal), chtěl překvapit a postavit jí ve Hřensku zámek. Zvažoval dva projekty a také dvě místa. Jedno na labském břehu pod Elisalexinou skálou, druhé pak přímo na ní. „Až vyhraju v loterii, začnu stavět“, napsal si do deníku. Nevyhrál, nezačal. Nicméně později postavil Sokolův hnízdo, hotel na Mezní Louce, rozhlednu na Růžáku, upravil Gabrielinu stezku a zpřístupnil soutěsky. Borec.

Lesní cestou, teď už mírněji, stoupáme k **Písečnému vrchu**, odkud nás rozsáhlá louka dovede až k prvním stavením Janova. Tím vůbec prvním je bývalý **větrný mlýn** přestavěný na rekreační chalupu. Postaven byl v roce 1844 a osm desítek let se lopatky jeho větrného kola otáčely. Pak se v něm začalo bydlet a bydlí se dodnes, i když to nějaký čas vypadalo, že se zhroutí sám do sebe. (V blízkém okolí stojí dva jeho bratři - jeden v Arnolticích a druhý v Růžové). Lavička u malého rybníka přijde vhod, až doteď jsme šlapali do vrchu.

Janov je příjemná a navzdory blízkosti top cílů Českého Švýcarska i velmi klidná vesnice. Naše kroky povedou na Janovský vrch, kde se nad devítijamkovým golfovým hřištěm (mimořádně nejseverněji položeným v Česku) zdvihá **rozhledna Janov**.

Ta je vůbec nejmladší z celé škály rozhleden na Hřebenovce a v její blízkosti. Postavena byla jako telekomunikační stožár s točitým schodištěm a vyhlídkovým ochozem ve výšce 30 metrů nad zemí teprve v roce 2013. Je celoročně volně přístupná, nepustí vás na ni jen, klesne-li teplota pod -10 °C. Vystoupat po roštových schodech může být i docela adrenalin, zejména, když se zvedne silnější vítr. Výhled je ovšem královský. Saské stolové hory Kaiserkrone, Papstein,

Kateřina Hrnčová – Rozhledna Janov

Pfaffenstein, Königstein nebo Lilienstein, rozdrásané věže Schrammsteinů, zalesněný Velký Winterberg a potom už celý hlavní pískovcový masiv Českého Švýcarska od Stříbrných stěn přes Pravčickou bránu se Sokolím hnízdem po Křídelní stěny. Rozhledna navíc nabízí nejucelnější pohled na následky ničivého požáru z roku 2022. Kruhový výhled ale umožňuje obhlédnout i vrcholky Lužických hor, nebo stolovou horu Děčínský Sněžník.

Adam Kubíček – Rozhledna Janov

PŘES SOUTĚSKU ŘEKY KAMENICE NA MEZNÍ LOUKU

Hřebenovka je teď chvíli golfová – nejprve jdeme po okraji a pak dokonce napříč golfovým hřištěm, takže pozor na letící míčky... Hned za hřištěm tě čeká **Císařská lavička**, která se stala středobodem Jubilejního háje. Svůj název získala díky 60. oslavám panování Františka Josefa I. Dodnes se na ní hezky odpočívá. Hřebenovka nás teď dovede až na kraj lesa, ale hned se do něj zase ponoří, aby začala stále prudčeji klesat.

CO JE NA DOSAH

Z rozcestí na kraji lesa si můžeme, putujeme-li o prázdninách, udělat krátkou odbočku k indiánské vesničce **Rosehill**, není to ani 300 metrů. Jde o svého druhu živé muzeum v přírodě. Jsou tu k vidění dobově zařízená týpí, indiánské oblečení, čelenky, hračky i hudební nástroje. Leccos je dokonce možné i vyzkoušet – střelbu z luku, hod oštěpem a tomahawkem...

Adam Kubíček – Mezní můstek

CO JE NA DOSAH

Z Mezné vede v současné době nejpříjemnější a také zcela bezpečná turistická stezka k Pravčické bráně. Je značena žlutě a kopíruje starou **Mlýnskou cestu**. Z volně přístupného dalekohledu, který je na ní umístěn budeš mít Pravčickou bránu jako na dlaní. (Gabrielina stezka z Mezní Louky k Pravčické je z bezpečnostních důvodů uzavřena.)

Hřebenovka teď strmě padá na dno soutěsky řeky Kamenice. Tady říčku překonáme po **Mezním můstku** a kolem dvou výklenkových skalních kaplí začneme stoupat příkře vzhůru.

PŘÍBĚHY

PŘÍBĚH SOUTĚSEK ŘEKY KAMENICE

Kníže Edmund Clary-Aldringen, který se zasloužil o vybudování první turistické infrastruktury v Českém Švýcarsku završil svůj přínos regionu tím, že zpřístupnil úzkou soutěsku řeky Kamenice. Do té vedla nejprve jen velice oblíbená promenáda kolem řeky, nebyla však dlouhá a končila u starého jezu. Koncem osmdesátých let ale Edmund povolal dvě stovky italských dělníků včetně barabů, tedy razičů tunelů ve skalách a nákladem sedmnácti tisíc zlatých nechal vybudovat přístupové cesty, tunely, nový jez, zainvestoval i lodě a všechno potřebné vybavení. 4. května 1890 mohl být slavnostně otevřen plavební úsek, který dodnes nese jeho jméno – Edmundova soutěska. Divoká soutěska pak byla zpřístupněna čtyři roky po smrti knížete Edmunda, v roce 1898.

CO JE NA DOSAH

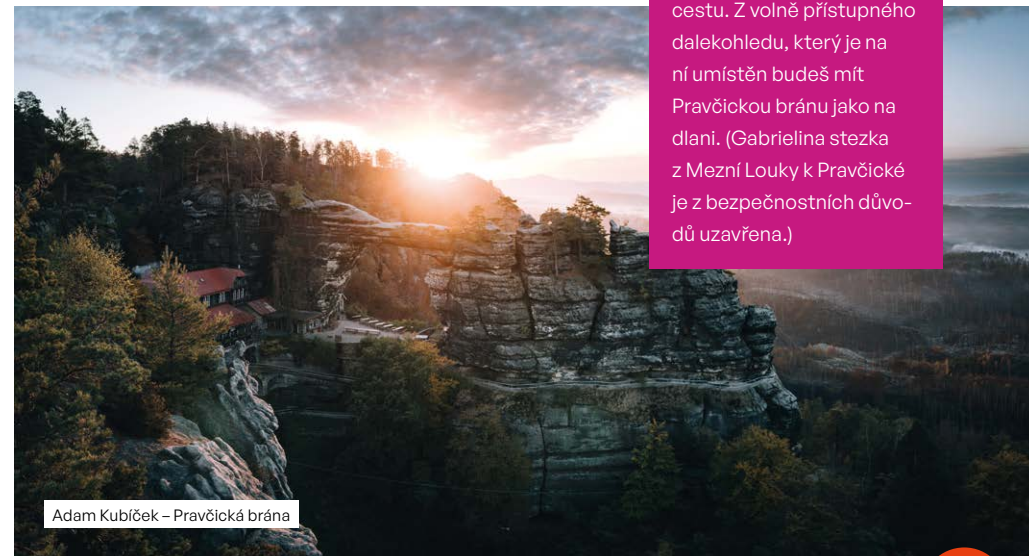

Jen půl kilometru od Mezního můstku dojdeme k jezu, kterým začínám plavba pramičkami v Divoké soutěsce. Plavba k hornímu jezu a zase zpátky je klidným a masivním zážitkem. **Divoká soutěska** je užší a sevřenější než ta Edmundova (která je v současnosti uzavřena), podivuhodné hlavy skalních věží jako kdyby tu byly člověku blíž. Navíc dělá čest svému jménu, proplová se tu divokou přírodou a není divu, že nedaleko za ní, v oblasti, kam lidé nesmějí, nalézají v sezóně útočiště zvířata i ptáci.

Adam Kubíček – Divoká soutěska

Jsmo nahoře, vcházíme do **Mezné**, jediné obce na území národního parku. Půvabná a malebná obec je jedinečná výhledy do oblasti soutěsek, na dominantní kužel Růžáku i na hradbu pískovcových stěn, z nichž vystupuje Pravčická brána. Z Mezné se vydáme **nejkrásnější alejí Českého Švýcarska**. Pokud tudy jdeš na podzim, užiješ si kaskádu barev – koruny javorů, které alej tvoří, září barvami jako zapálené pochodně.

Adam Kubíček – Pravčická brána

CO JE NA DOSAH

Z Mezné vede v současné době nejpříjemnější a také zcela bezpečná turistická stezka k Pravčické bráně. Je značena žlutě a kopíruje starou Mlýnskou cestu. Z volně přístupného dalekohledu, který je na ní umístěn budeš mít Pravčickou bránu jako na dlani. (Gabrielina stezka z Mezní Louky k Pravčické je z bezpečnostních důvodů uzavřena.)

Hřebenovka dospěla až na **Mezní Louku**. Tady koncem 18. století stála jen lesovna. Pak přibyl malý penzion a v roce 1892 i „Grand hotel und pension zur Rainwiese“ investovaný knížetem Edmudem Clary-Aldringenem. Ten stojí dodnes.

TAJNÝ TIP

Lesní zážitkový areál **Rysí stezka** je jen pár kroků od Informačního střediska na Mezní Louce. Sestává ze dvaceti hravých interaktivních zastavení tematicky zaměřených na problematiku péče o zdejší lesy. Dřevěný chodník nad vodní tůň, lanová lávka v bukovém zmlazení, hmatový chodník, lýkožroutí prolézačka, dřevěný chodník se stopami zvířat a mnoho dalšího. Především děti tě za tuhle zastávku budou milovat.

KDE BYDLET

- Pension U rytíře (Janov)
- U Zeleného stromu (Janov)
- Penzion Arosa (Růžová)
- Trapani house & camp (Růžová)
- Resort Mezná (Mezná)
- Chaloupka Mezná (Mezná)
- Hotel U Fořta (Mezní Louka)

KDE JÍST A PÍT

- Restaurace Na Vyhliďce (Mezná)
- Restaurace U Fořta (Mezní Louka)
- Pension U rytíře (Janov)
- U Zeleného stromu (Janov)

JETŘICHOVICKEM

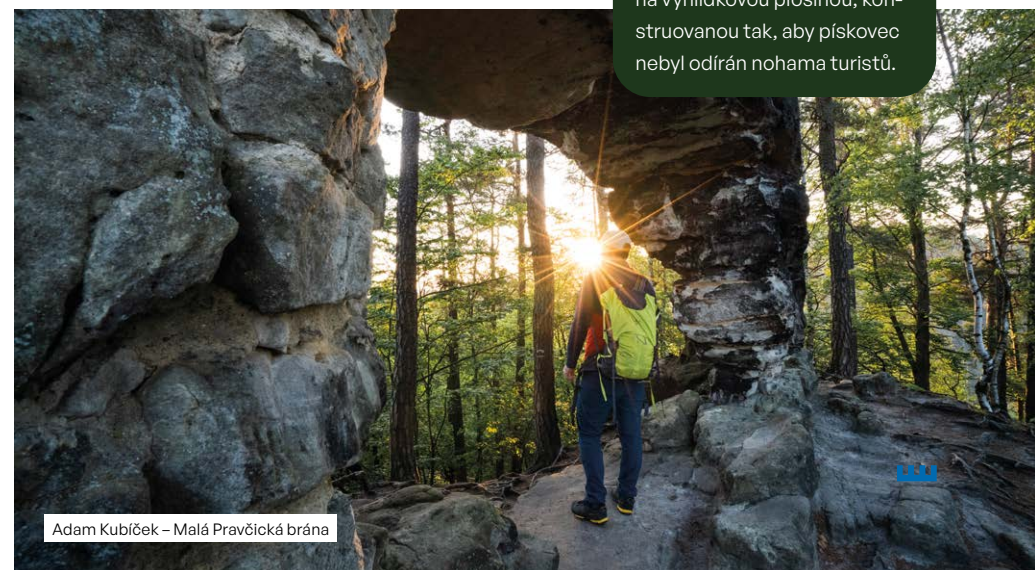
Přes kamennou bránu na skalní hrad a jetřichovické vyhlídky

Krátká trasa s výrazným převýšením, které je ale směrem vzhůru postupně a táhlé. Nastoupáš 619 a klesat budeš 655 výškových metrů.

LESNÍMI CESTAMI KE SKALNÍ BRÁNĚ

Vyrážíme od Informačního centra na Mezní Louce, hned za dětským hřištěm odbočíme ze silnice a velmi klidnou lesní cestou vystoupáme na zalesněný hřeben, který nás povede kolem nevysokých skalních stěn dolů, do údolí pod Větrovcem a v neustálém kontaktu s pískovcovými útvary až na rozcestí, ze kterého se vydáme k prvnímu výraznému bodu této etapy.

Malá Pravčická brána se objeví znenadání a opravdu v mnohém připomíná svou velkou sestru. S tím rozdílem, že je na ni možné vystoupit po žebříku a z vyhlídkové plošiny se zadívat daleko do kraje. Výhled sice není úplný, ale věř, že dokonalých výhledů daleko do kraje si brzy užijeme dosyta.

Adam Kubiček – Malá Pravčická brána

Sestup od Malé Pravčické brány je velmi romantickou stezkou zakrojenou do příkrého srázu, s občasnými pasážemi schodů. Po zhruba sto metrech narazíme na odbočku na **Vyhlídku u Větrné věže**, která je druhou ze šesti úchvatných a dalekých rozhledů této etapy. To, co jsme viděli z vrcholu skalní brány, otevře se teď doširoka. Stezka se vine kolem výrazných

skalních útvarů, u už zmíněné Větrné věže se dokonce provléká pod obrovským blokem přiléhajícím ke skále, takže procházíme další branou. Nejkrásnějším skalním velikánem je ale bezesporu **Strážce údolí**, pískovcová věž připomínající hlavu dávného obra, kterou mjíjeme v těsné blízkosti.

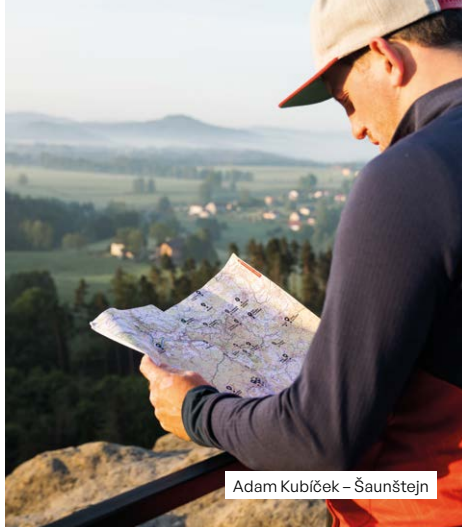
PŘÍBĚHY

PŘÍBĚH MALÉ PRAVČICKÉ BRÁNY

Po milióny let se méně odolné části skály prohlubovaly a odpadávaly a živly dotvářely sochařské dílo – skalní bránu. Když se v roce 1994 odlomila část nosného pilíře, hrozilo zřícení celé brány. Proto byl skalní pilíř dozděn a unikátní útvar byl zachráněn. V roce 2013 byl vybudován přístup a horní část brány byla osazena vyhlídkovou plošinou, konstruovanou tak, aby pískovec nebyl odírán nohama turistů.

Dřevěné schody nás dovedou až pod mohutný skalní masiv, na kterém ve středověku stával strážní hrádek **Šaunštejn**. Nahoru je možné se dostat po žebříkových schodištích, která jsou stejně jako vrcholové vyhlídkové lávky, od roku 2022 zcela nová, koncipovaná tak, aby zajistila co největší bezpečí turistům a zároveň byla šetrná pro povrch skal. Vyšplhat se nahoru ale opravdu stojí za to. Výhled je úžasný, od prvních vrcholů Lužických hor, Studence a Lipnického vrchu, přes majestátní Růžák, až po stolové hory Děčínský Sněžník, oba Zschirnsteiny nebo Zirkelstein.

Adam Kubiček – Šaunštejn

PŘÍBĚHY

PŘÍBĚH LOUPEŽNICKÉHO HRÁDKU

Na temeni skal stával dřevěný strážní hrádek, ze kterého nejprve Berkové a pak Vartenberkové střežili Českou silnici, významnou obchodní stezku mezi Lužicí a Čechy. Berkové prosluli svými loupežnými výpady, Vartenberkové zase podnikali koštické výpravy do Lužice a když potom hrad opustila vojenská posádka, začali ho jako útočiště využívat lapkové a pobertové. Není tedy divu, že se hrádku už několik století říká Loupežnický hrad nebo Loupežák.

Adam Kubiček – Šaunštejn

TAJNÝ TIP

Na křižovatce, kde Hřebenovka z České silnice odbočuje, můžeme ještě chvíli pokračovat v původním směru a cesta nás po čtyřech stech metrech dovede k pozoruhodnému místu. Po povalovém chodníku dojdeme až k replice **Uhlířova domku**, známého z pohádky o Pyšné princezně. Podstatné je, že není postaven kdekoliv, ale skutečně na místě, kde filmová stavba na počátku padesátých let stála. Naučná stezka pak pokračuje ještě 4 km, nabízí další zastavení a končí až v zaniklé osadě Zadní Jetřichovice.

Archiv OPS ČŠ – Uhlířův domek

Hřebenovka se teď proplétá lesní cestou mezi skalami, hned nahoru, hned zase dolů, až doběhne na rozcestí, kde se vyplatí udělat pár kroků

po modré značce, maličko zapátrat a objevit nádhernou výklenkovou kapli Posledního soudu známou jako **Skalní kaple Kny**.

PŘÍBĚHY

PŘÍBĚH
SKALNÍ KAPLE

Psal se rok 1740, když nechala vdova po hostinském a rychtáři Marie Anna Kny do solitérního balvanu nedaleko cesty vytesat výklenek a umístila do něj obraz Nejsvětější Trojice. Když pak její potomek Johan Kny o sto let později kapli obnoval a přizdoboval, vyměnil už skoro rozpadlý obraz za výjev Posledního soudu. Dnes tu najdeme obraz se stejným motivem od varnsdorfského malíře Miroslava Hejného.

Stoupáme, obcházíme vrch Koliště a směřujeme k Jetřichovickým stěnám. V prudké serpentíně nás čeká **Smyk Gärtner Bloß** – místo, kde v 19. století lesní dělníci stahovali pokácené dřevo z lesů důmyslnými dřevěnými nebo dlážděnými žlaby. Přes rozcestí s názvem Pohovka dostoupáme až pod Ostroh, rozložitě skalisko, na které je možné při troše obratnosti vystoupit. Jsme na kraji Jetřichovických stěn, na první vyhlídce zbudované rodem Kinských, na **Rudolfově kameni**. Velmi výhodná poloha umožňuje dokonalé panoramatické výhledy na celé Českosaské Švýcarsko, Lužické hory i nejvyšší vrcholy Českého středohoří. Nejdůležitější jetřichovická vyhlídka.

Adam Kubiček – Výhled z Rudolfova kamene na Mariinu vyhlídku

Adam Kubiček – Rudolfův kámen

PŘÍBĚH JETŘICHOVICKÝCH VYHLÍDEK

Mladý Rudolf kníže Kinský byl sportovního ducha. Když mu bylo osmnáct, vydal se roku 1820 dobýt Hohestein, tak se z něj stal Rudolfstein. O pět let později se oženil s Vilemínou hraběnkou Colorado-Mansfeld a na její počest nechal zbudovat Vilemíninu vyhlídku. Poslední vyhlídku má na svědomí Rudolfův syn Jan Bonaventura. Na špičce Velkého Ostrého vybudoval, též na počest své ženy, Mariinu vyhlídku.

Houpavá cesta po hřebeni Jetřichovických stěn je jedním z nejsilnějších zážitků v celém Českém Švýcarsku. Stezka nabízí nečekané průhledy a výhledy, padá do roklínek a zase se vrací, přiléhá ke skalním stěnám, mívá písčovitější útvary. Výhled z Vilemíniny vyhlídky, vzdálené od Rudolfova kamene ani ne půl kilometru, má jedno nej – je odtud nejkrásnější výhled na Mariinu skálu. Kopii původního

altánu na ní před nedávnem usazoval vrtulník.

Ještě než dojdeme ke slibované Mariině skále, zavede nás Hřebenovka ke skalnímu převisu známému jako Balzerovo ležení nebo také Tetřevna. V dobách, kdy tu žila hojná populace tetřeva hlušce, fungoval jako zázemí pro lovce. Ještě dříve, za třicetileté války, se tu ovšem ukrývali lidé z Jetřichovic, když chtěli uchránit

holé životy před drancujícími vojsky.

Olymp. Vyhlídka bohů. Besídka andělů. Posezení v nebi. To všechno a ještě mnohem víc je Mariina vyhlídka. Nový, vlastně staronový, altán je krásný – ale ten výhled... Kdo tu zažije východ nebo západ slunce, nezapomene na to do smrti.

Prudký sestup do Jetřichovic po skalních schodech ozvláštňují pohledy na dominantní Havraní skálu, která je pro nás zajímavým poučením. Těžko dnes uvěřit, že tu v roce 2006 po celý týden zuřil lesní požár a že všechno, co rostlo na tomhle skalisku, lehl popelem. Za dvě desítky let si příroda dokázala se spáleništěm dokonale poradit. A pak už jsme v Jetřichovicích, cíli etapy.

KDE BYDLET

- Hotel Kortus (Vysoká Lípa)
- Hotel Lípa (Vysoká Lípa)
- Penzion Stodola (Vysoká Lípa)
- Hotel Bellevue (Jetřichovice)
- Penzion Starý mlýn (Jetřichovice)

KDE JÍST A PÍT

- Hotel Kortus (Vysoká Lípa)
- Hotel Lípa (Vysoká Lípa)
- Hotel Bellevue (Jetřichovice)

KDE HLEDAT ZÁŽITKY

- Rent your e-bike (Vysoká Lípa)

ODPOČINKOVÝ DEN V JETŘICHOVICÍCH

Našlapat sto kilometrů po Hřebenovce Českého Švýcarska, to chce dobrou logistiku – kde spát, kde jíst a taky, kde odpočívat. Máme za sebou čtyři etapy, před sebou ještě dvě – nejvyšší čas na relax. A protože jsme dorazili do Jetřichovic, využijme všeho, co tahle obec nabízí. Kdo chce, může se zašít na **jetřichovické přírodní koupaliště**, zahrát si tu ping pong nebo volejbal, případně proležet den u vody, pokud počasí dovolí. Je ovšem známo, že nejlepší je nevyjít tak úplně z tempa. Můžeš si vybrat hned z pěti vycházek, přesně podle nálady a chuti. (Vzdálenosti jsou měřeny z centra obce.)

První vycházka ROMANTICKÁ (8 km)

Kolem Jetřichovické Bělé k Dolskému mlýnu

Kolem nádherně restaurovaného Michelova kříže dojdeme k baroknímu kostelu sv. Jana Nepomuckého, kam lze v sezóně nahlédnout přes mříž, a pak už pokračujeme po silnici na Vysokou Lípu až k odbočce ke Starému mlýnu. Tady začíná krásná cesta údolím Jetřichovické Bělé, nejkrásnějšího potoka celého Českého Švýcarska. Křišťálově průzračná voda, bělostný písek a dlouhé zelené vlasy vodních víl, které jsou ve skutečnosti stonky lakušníků, nás přes Hubertovu studánku dovedou až k soutoku s řekou Kamenicí.

Adam Kubiček – Dolský mlýn

Petr Jan Juračka – Dolský mlýn

Přejdeme most a až se z něj budeme dívat do mohutnými trsy lakušníků dekorované řeky, vzpomene si, že jde o vůbec nejstarší dochovaný železobetonový most v zemi pocházející z roku 1902. Cesta nás povede kolem Královského smrku, který tu roste už víc než dvě stě let a kolem skalního masivu se dostaneme až k Dolskému mlýnu. Romantičtější místo v regionu není – ruiny bývalého mlýna jsou často využívány filmaři, točily se tu pohádky i historické filmy. Pečlivě sanované pozůstatky mlýna projdeme a vrátíme se přes dřevěný můstek lehce krkolomnou stezičkou po pravém břehu k soutoku Kamenice s Jetřichovickou Bělou a stejnou cestou zpátky do Jetřichovic.

Druhá vycházka TICHÁ (7 km)

Přes Folga do Všemil

Z Jetřichovic se vydáme jižním směrem ke Grieselovu kříži a po modré značce vyrazíme na Přední Folga, louky mezi Jetřichovicemi a Všemily. Idylická cesta, na které budeme dost možná úplně sami, nás povede kolem nádherně opraveného Schemmelkreuze – Všemilského kříže, kolem jedné ze stavebně nejceněnějších drobných sakrálních památek v regionu, barokní kapličky, až k odbočce, po níž prudce sestoupáme do Všemil, k největšímu skalnímu převisu Českého Švýcarska, místu zvanému Kůlna, kde je doloženo už pravěké osídlení.

Převis byl ještě před několika roky zanesený kdekčím, bývaly tu kůlny, dřevníky a skládka. Věci se ale ujala velmi aktivní místní komunita, převis vyčistila a udělala z něj jeden z turistických magnetů obce. Od převisu pokračujeme dál do obce, kde nadchne do skalního bloku vytesaná kaple sv. Ignáce z Loyoly i podstávková budova s věžičkou – bývalá škola. Kolem opečovávaných klenotů lidové architektury ostatně půjdeme i dál, přes silnici, k lesu, kde doslova z haldy rumu,

mechu a kapradí povstal původní hřbitov – opět příčiněním už zmíněné komunity. Ještě v roce 2008 tu nebylo nic, jen zarostlé zbytky náhrobků. A dnes? To se musí vidět. Zpátky do Jetřichovic buď stejnou cestou nebo proti proudu Chřibské Kamenice ke koupališti.

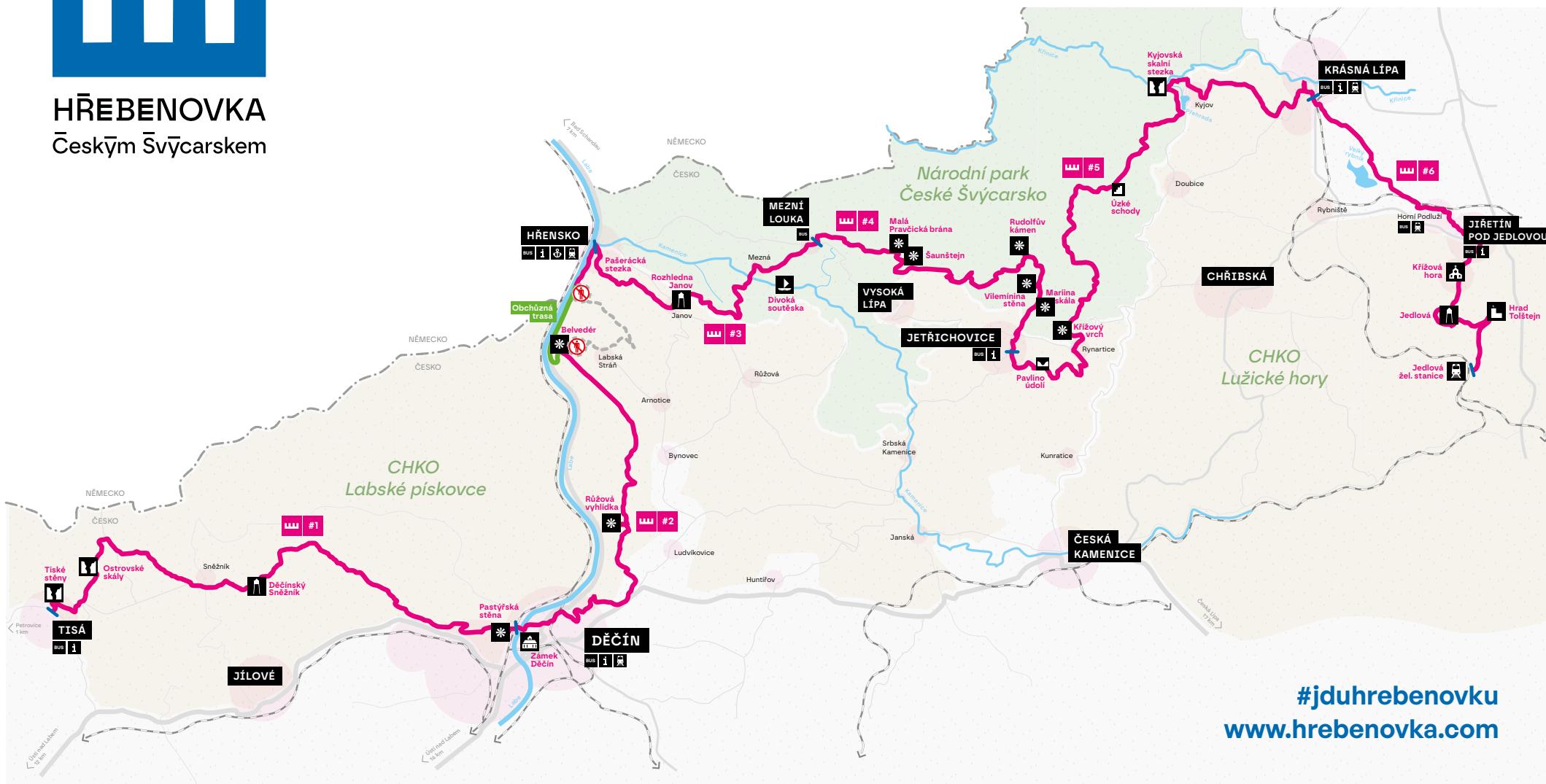

Archiv OPS ČŠ – Všemilský kříž

HŘEBENOVKA

Českým Švýcarskem

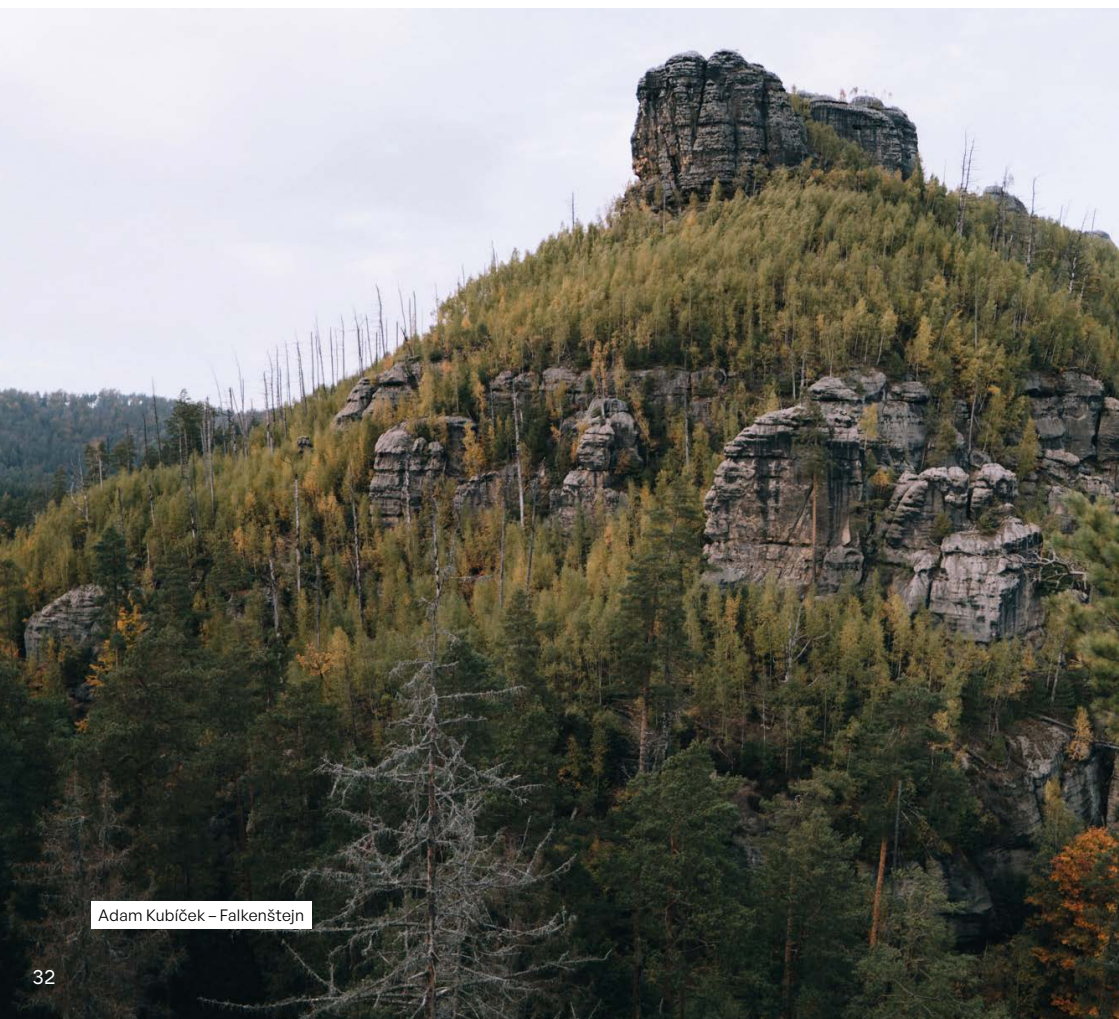
#jduhrevenovku
www.hrevenovka.com

#1	#2	#3	#4	#5	#6
etapa #1	etapa #2	etapa #3	etapa #4	etapa #5	etapa #6
Levý břeh Labe	Pravý břeh Labe	Okolím Hřenska	Jetřichovickem	Zadní České Švýcarsko	Krásnolipskem
19 km	20,5 km	11 km	13 km	23 km	13,5 km
432 m	456 m	373 m	619 m	791 m	382 m
846 m	463 m	224 m	655 m	590 m	286 m

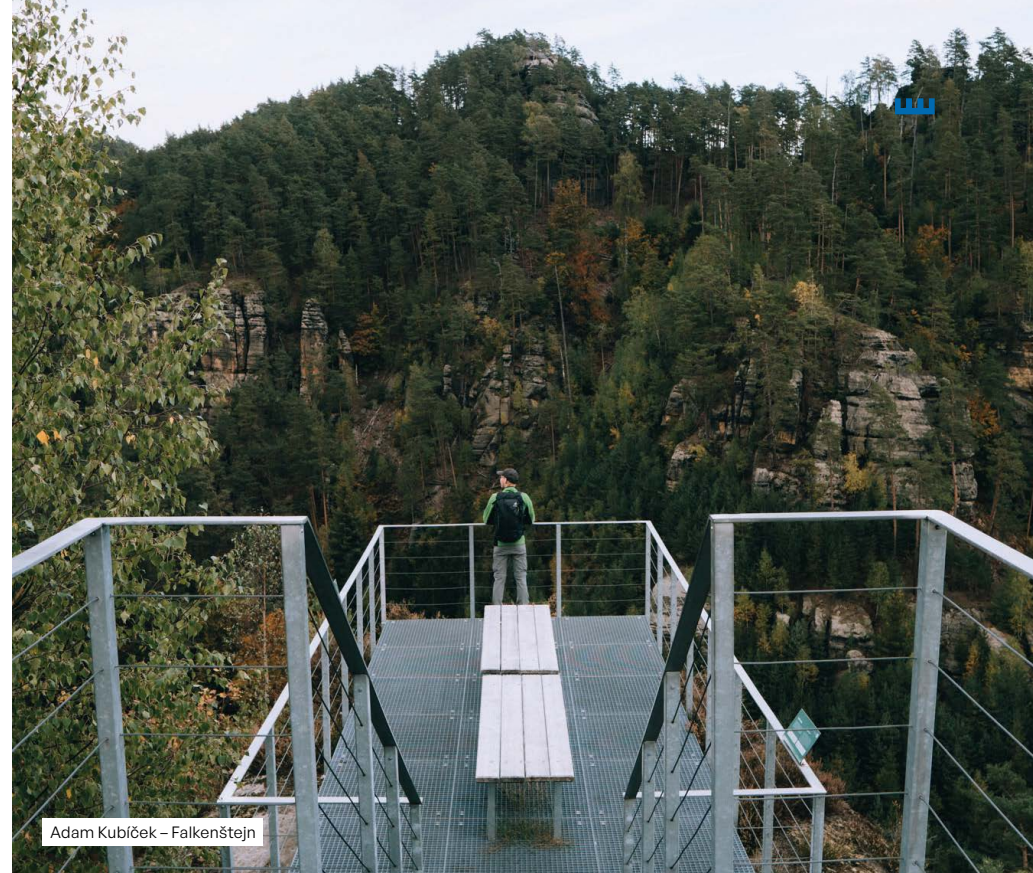
- Hřebenovka
- Autobusová zastávka
- Plavba na lodičkách
- Informace
- Rozhledna
- Vyhlídka
- Přívoz
- Vlak, stanice
- Křížová cesta
- Skalni stezka
- Hrad
- UZAVŘENÍ riziko pádu stromů a skal

Třetí vycházka POHÁDKOVÁ (6 km) Na Falkenštejn a kostelní stezkou za trpaslíky

Výlet začneme na už několik let velmi komfortně zpřístupněném skalisku, na němž ve středověku stával dřevěný strážní hrádek Falkenštejn. Výhled na Havraní skálu je k nezaplacení. Z hrádku se vrátíme na silničku vedoucí vzhůru do Rynartic, brzy z ní ale odbočíme na kostelní stezku, konkrétně u pozoruhodného kříže, který sice nese historický název Frahlochkreuz, plechová silueta Krista je ale dílem současného výtvarníka Iva Švejnohy z Kytlic, s jehož malovanými cedulemi se setkáš po celém regionu. Stará kostelní stezka nás povede vzhůru, kolem kaple sv. Prokopa až do Rynartic.

Adam Kubiček – Falkenštejn

Adam Kubiček – Falkenštejn

Tady se na chvíli svěříme hlavní silnici, po níž sejdeme dolů, jako bychom se chtěli vrátit do Jetřichovic, ale jen nějakých 200 m kolem kaple Ecce Homo k Trpasličí skále. Tady se po kamenných schodech protahujeme mezi basreliefy skalních mužičků a objevujeme další a další. Celé to mají na svědomí otec a syn Vaterovi, kteří na přelomu 19. a 20. století skálu koupili a cílevědomě z ní vytvořili turistickou atrakci. Záměr vybudovat na vršku skály výčep pro žízňivé výletníky sice tehdy zkrachoval, přesto sem dodnes proudí lidé. Navzdory kdekterému průvodci ale nejde o trpaslíky či dokonce Sněhurku. Vaterovi tu zpracovali pověst o bezdomovkyni, která v lese uvízla ve skalní puklině a život jí zachránili lesní mužičci.

Vrátíme se na kraj Rynartic, ale asi třicet metrů před cedulí vymezující začátek obce odbočíme doprava kolem roubené chalupy a po neznačené cestě se vydáme k úchvatnému místu – do pískovce vykrojenému úvozu, jehož původ je dodnes ne zcela jasný. Možná se tudy stahovalo dřevo, možná šlo o kupeckou stezku... Úvoz končí výklenkovou kaplí s obrazem sv. Jana Nepomuckého. Půvabnou cestou po úzkém hřebeni sestoupáme zpátky do Jetřichovic. Uprostřed obce, v patře budovy bývalého hotelu Worm, zakončíme výlet v expozici Leporelo Zadní země. Čekají nás prostorové kulisy, setkáme se potulným ptáčkem, kněžnou Kínskou, usedneme do škamene, zažijeme Dolský mlýn, když ještě klapalo jeho kolo...

Čtvrtá vycházka **SLUNEČNÁ (3 km)**

Kolem Pfeiferova lesíku na Treppenstein

Dá rozum, že slunečná bude tahle vycházka jen tehdy, bude-li nám slunce přát. Ale i kdyby zrovna nemělo náladu, okruh je krásný. Od kostela jdeme po modré. Nejprve mineme impozantní skálu Kočičí kostel a po zbytek výletu můžeme dumat, jak přišla ke svému názvu. U kříže Johanky Michellové, zbudovaného kdysi na památku osmiletého děvčátka zabitého bleskem u blízkého stromu, odbočíme na obecní stezku k Pfeiferově lesíku. Tady prý sedával sedlák Kny s dýmku (pfeife) a právě podle jeho záliby se lesík jmenuje. Najdeme v něm tajemná skaliska s ještě tajemnějšími nápisy z dávných dob, výklenkovou kapli... Na kraji dalšího lesa pak od další výklenkové kaple vystoupáme na temeno skály Treppenstein, kde se dá ležet na sluncem vyhřátém kameni nebo se opájet výhledy. Po zelené se pak vrátíme do Jetřichovic.

Pátá vycházka **KLIDNÁ (3 km)**

Kolem Čedičáku a vlastně i nahoru

Z centra obce vyrazíme směrem na Všemily po modré, odpojíme se z ní v místě, kde nás obecní značení odvede do lesa, na úpatí Čedičáku. Trasa Čedičák obkrouží po hraně lesa, dovede nás k lavičkám s vyhlídkou na stolové hory a zase zpátky do výchozího místa. My se ale v průběhu okruhu necháme zlákat neznačenou odbočkou vpravo, která nás dovede až na vrchol kopce. Výhledy tu nečekej, zato pozoruhodný skalní útvar ano. Býval tu maličký lom, jehož pozůstatkem je dominantní čedičový sopouch se sloupkovitou odlišností, a ten za chvíli stoupání vážně stojí.

Adam Kubíček – Treppenstein

ZADNÍ ČESKÉ ŠVÝCARSKO

*Od řeky k řece, skalními puklinami
přes zaniklou obec*

Nejdelší, náročná trasa velmi členitým terénem.
Nastoupáš 791 a klesat budeš 590 výškových metrů.

PAVLINÝM ÚDOLÍM KE KŘÍŽOVÉMU VRCHU

Projdeme Jetřichovicemi po stoupající lesní cestě v blízkosti silnice ke Grieslovu křížu a sestoupíme do údolí říčky Chřibská Kamenice v blízkosti koupaliště. Hned na začátku téhle etapy nás čeká půvabná odbočka, na kterou nás pozve obecní **stezka Pavlínka**. Ta začíná velmi nezvykle – vede nás skalním tunelem, který je vlastně do skály vysekaným bývalým náhonem k mlýnu, jenž na nás čeká na druhé straně. Bývalo tu tak půl metru vody, dnes projdeme suchou nohou. Další cesta vede kolem rybníka. Na jejím konci přejdeme jednoduchou lávkou a všimneme si **Rusalčiny jeskyně**, malé skalní pukliny zaplavené vodou, a zdobenou brankou projdeme zpátky k řece.

PŘÍBĚHY

PŘÍBĚH PŘADLÁKA A JEHO ŽENY

Sedlák Ignaz Griesel vystavěl v roce 1831 u rybníka Lindicht Teich, napájeného Chřibskou Kamenicí, mlýn. V okolí ale bylo mlynářů hodně a Grieselovi se nedařilo. Stavení se tedy ujal krásnolipský podnikatel Josef Müller a přestavěl ho na přádelnu a výrobu leštěné příze. Jeho žena Pauline nade všechno ráda chodívala kolem rybníka a procházela se i přilehlým údolím, které se dodnes jmenuje po ní – Pavlino (nebo také Pavlínino).

Adam Kubíček – Pavlino údolí

Jít Pavliným údolím proti proudu řeky, přecházet po můstcích z břehu na břeh, vdechnout klid, vnímat, jak se skály přibližují a údolí se užší, to je krásné v každé roční době. V místě, kde se do

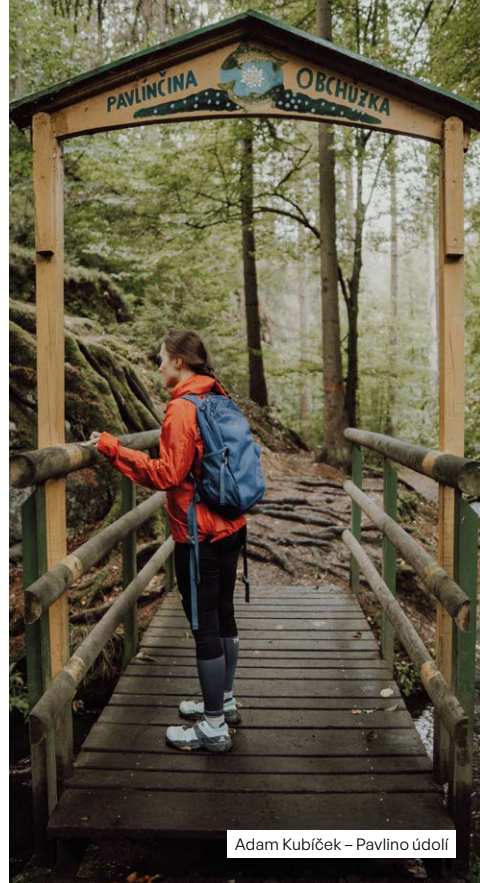
Chřibské Kamenice vlevá Studený potok, Hřebčínka naposledy přeběhne řeku a začne stoupat k Rynarticím.

V **Rynarticích**, možná nejkrásněji položené osadě Českého Švýcarska se starými podstávkovými chalupami a skvělými výhledy do okolní krajiny, nás Hřebenovka dovede k Wellness Hotelu Zámeček (opravdu to býval lovecký zámeček postavený někdy v polovině 18. století Filipem Josefem Kinským), a ještě než se rozeběhne do hlubokých lesů, dopřeje nám další nádherný výhled na krajinu obtočenou kolem majestátního Růžáku.

TAJNÝ TIP

Vydej se do vršku! Kopec, který Hřebenovka zblízka obchází, je **Křížový vrch**. Milují ho fotografové, však jich tu někdy nad ránem bývá celý hrozen. Přestože není kdovíjak vysoký, jeho poloha umožňuje nádherné pohledy do hloubi Českosaského Švýcarska a po ránu se tu člověk může dočkat magického efektu, kdy z ledových roklí velebně stoupá mlha, zatímco slunce teprve vstává. Budeš odtud mít detailní pohled na Mariinu skálu, otevře se ti panorama krajiny s dominantním Růžákem, obrovský masív Studence v těsné blízkosti i výhled na Jedlovou... Jednoduše řečeno – jedny z nejkrásnějších výhledů v celém Českém Švýcarsku.

Adam Kubíček – Pavlino údolí

Michal Guzi – Křížový vrch u Wellness Hotelu Zámeček

DIVOČINOU A SKALNÍMI PUKLINAMI K SÝROVÉMU POTOKU

Teď půjdeme loukou kolem Suchého vrchu, pak pohodlnou lesní cestou nad pískovcovými rokllemi, celkem asi tři a půl kilometru skutečnou divočinou v lesích. Potom kolem chráněného památného stromu, dubu Jiřího Marka, na Louku na **Tokáni**, která je významnou turistickou křižovatkou v srdci Zadního Českého Švýcarska.

Další úsek Hřebenovky je velmi atraktivní. Jdeme lesní cestou ke skalnímu městu ukrytému v lese. Potkáme **Cipiska**. Zaručeně a kdykoli. Jde totiž o nevysokou, výrazně erodovanou skalku u cesty, na níž se dá lézt. Máme-li s sebou děti, těžko je odtud dostaneme. Po chvíli se otevře širší údolí. Na jedné ze skal přitáhne naši pozornost **Kněžnina deska** s reliéfní korunkou, tesaná připomínka přítomnosti kněžny Vilemíny Kinské v roce 1849.

Teď nás čekají **Úzké schody**, turistický magnet už od dob romantismu. Štěrbínovité soutěsky vybavené nejprve žebříky, dnes příkrými kovovými schody, nesly mnoho jmen – třeba Andělské schody nebo Trpasličí rokle. S námahou se tudy protahovaly už dámy v krinolínách a páni ve fracích. Nezapomenutelné.

CO JE NA DOSAH

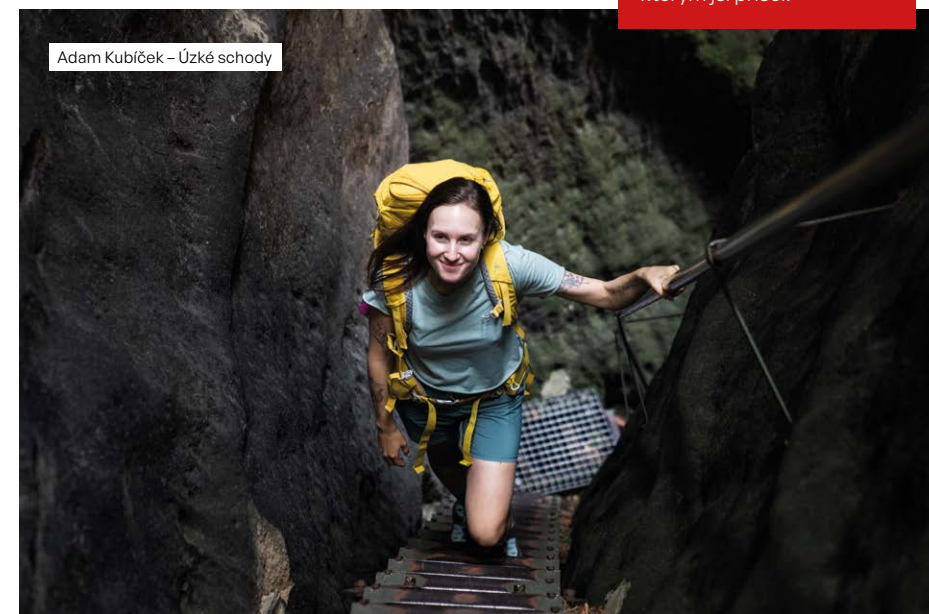

Rod Kinských nechal v těchto místech postupně vybudovat kolonii velkorysých srubů v alpském stylu. Dva z pěti bohužel v roce 2020 shořely, pořád je to ale místo se silnou atmosférou, za což vděčí usazení ve skalním kotli pod Vysokými stěnami. Kdysi tudy procházela Kinského stezka.

TAJNÝ TIP

Nad Úzkými schody budeš míjet skalní věž **Maják**. Když se kolem ní protáhneš, objevíš tajnou vyhlídku na skalami vroubené údolí, kterým jsi přišel.

Adam Kubíček – Úzké schody

Vyhlídkovou stezkou po okraji skal a skalních slují, které se říkávalo Theodorova chodba a dnes nese jméno Dvorana, vstoupíme do nenápadného pískovcového města, kde jsou nevysoké, ale velmi různorodé skály schované v lesním porostu. Mezi nimi dojdeme úzkými štěrbinami až na rozcestí U Eustacha, kde na vysokém dubu objevíme obrázek sv. Eustacha, patrona myslivců a lovců. Není to poslední zajímavý strom. Čeká nás totiž mohutný Třípackový buk. Jeho název zní tajemně, jde ale vlastně o „dreilotiges buche“ neboli strom na hranici tří pozemků. Lesním terénem významně poznamenaným těžbou po kůrovcové kalamitě směřujeme po hřebeni zvaném Druhá brána, odkud se nově otevírají pozoruhodné výhledy až k rozcestí Hřebec.

Od rozcestí Hřebec sestoupíme do blízkosti **Kyjovské přehrad** na Sýrovém potoce, kde se dá báječně vykoupat. Kolem krásných chalup usazených pod velkými skalami dojdeme až na dohled Kyjovskému údolí tvořenému říčkou Křinicí, k rozcestí v údolí Sýrového potoka.

CO JE NA DOSAH

Od Třípackového buku můžeš zvolit žlutě značenou odbočku, která tě brzy dovede do **Doubice**. To je malebná obec, kterou zachránili chalupáři. Živoucí skanzen lidové architektury. K tomu Stará hospoda, a kolem ní velmi pitoreskní Park dřevěných soch protkaný dnes už historickými vojenskými vozidly.

Adam Kubiček – Kyjovské údolí

KYJOVSKÝM ÚDOLÍM PŘES ZANIKLOU VESNICI K HROBCE S VÝTOPNOU

Adam Kubiček – Kyjovské údolí

Od Sýrového potoka stoupáme po dřevěných i kamenných schodech ke skalnímu útvaru **Skalní bratři** i na **Hradiště Kyjovský hrádek**, staré sídliště a místo, kde se prospektoři a kovkopové marně snažili dobývat železnou rudu. V blízkosti je i vyhlídka do Kyjovského údolí. U skalní věže a vyhlídky **Praporek** nás čeká sestup další puklinou zvanou Myší díra do **Kyjovského údolí**. Krátce si odskočíme k blízké **Klenotnici**, pozoruhodnému sročení skalních věží přikloněných k sobě, jedné z největších bran v Labských pískovcích, a už putujeme hlavním údolím podél Křinice, nahlédneme do **Jeskyně víl** (namáhavý přístup k nevelkému prostoru, kde se v zimě tvoří malé ledové krápníky) a skalního **Vinného sklepu**, abychom došli přes Kinského vyhlídku až do srdce Kyjova.

Archiv OPS ČS – Krásná Lípa

CO JE NA DOSAH

Odbočíme-li vlevo, bude jen na nás, jak dlouhou odbočku si dopřejeme. Můžeme se vydat **Dlouhým dolem** až na **Vičí horu**, kde je rozhledna i návštěvnické centrum a rozsáhlá zahrada manufaktury na přírodní kosmetiku **Nobilis Tilia**.

Táhlým kopcem mezi pastvinami projdeme sotva patrnými pozůstatky obce Hely (Nassendorf). Je zajímavé, jak člověk vycítí, že prochází místem, kde byla lidská stavení, i když stopy po nich už skoro zmizely. Projdeme osadou **Kamenná Horka**, která už patří ke Krásné Lípě, mineme velmi originální oboustranný Köglerův kříž a pomalu scházíme do krásno-lipského městského parku. Ke hřbitovu tu přiléhá vzorná budova a nedaleko ní nás překvapí pozůstatky kotelny s osmimetrovým komínem. Jsme u **Dittrichovy hrobky**.

PŘÍBĚHY

PŘÍBĚH DITTRICHOVY HROBKY

Když zemřel dobrodinec města, obchodník a továrník Karl August Dittrich, postavil jeho stejnojmenný syn velkorysý mauzoleum. Jde o světový unikát. Nejen proto, že hrobka byla sofistikovaným způsobem vytápěna z nedaleké kotelny. Především pro osobu významného architekta Julia Carla Raschdorffa (projektoval Berlínský dóm nebo mauzoleum císaře Friedricha III.) i autora výzdoby interiéru, zdejšího malíře Augusta Frinda, který navrhoval i jedinečné mozaiky v kryptě. V současné době se chystá rekonstrukce této teprve v poslední době doceňované památky.

Jsme na Křinickém náměstí v **Krásné Lípě** a vděčně zjišťujeme, že náročnou etapu můžeme zakončit v řemeslném **pivovaru Falkenštejn** s příjemnou restaurací.

KDE BYDLET

- Wellness Hotel Zámeček (Rynartice)
- Stará hospoda (Doubice)
- Vičíhorská chaloupka (Vičí Hora)
- Doubické chalupy (Doubice)
- Penzion Na Bělidle (Krásná Lípa)
- Lípa Resort (Krásná Lípa)
- Apartmány Stará škola (Krásná Lípa)
- Ubytování Goliáš (Krásná Lípa)
- Pivovar Falkenštejn (Krásná Lípa)
- Café Nostalgie (Krásná Lípa)

KDE JÍST A PÍT

- Wellness Hotel Zámeček (Rynartice)
- Stará hospoda (Doubice)
- Pivovar Falkenštejn (Krásná Lípa)
- Café Nostalgie (Krásná Lípa)

KRÁSNOLIPSKEM

Ptačí rezervací po křížové cestě do Lužických hor

Krátká, nenáročná cesta s jediným prudším výstupem. Nastoupáš 382 a klesat budeš 256 výškových metrů.

Krásná Lípa je už dvě desetiletí východní branou do Českého Švýcarska, je ale také přirozeným východištěm do Lužických hor i do turisty zatím ne zcela objeveného Šluknovska. Město je rok od roku v lepší kondici a rozhodně stojí za klidné projití, které se stane prologem poslední etapy. Určitě si ale nenech ujít návštěvu Informačního centra v **Domě Českého Švýcarska**, kde se dozvíš, co ještě nevíš, můžeš tu nakoupit regionální výrobky i literaturu i vstupenky do přilehlé dvou-podlažní interaktivní **expozice Život – Tajemství – Inspirace** o pozoruhodnostech oblasti, kterou jsi až doteď prošel. Nabídnou ti tu ke shlédnutí i krátký film Krajina tajemství.

Chceš-li si zpestřit den, můžeš z Krásné Lípy podniknout desetikilometrový okruh nádhernou alejí přes bývalou osadu Skřivánčů Pole na vrchol **Dymníku**. Tady se ocitneš uprostřed pozoruhodného sročení novodobých menhirů nazvaného **Strom života** a poslední etapu Hřebenovky Českým Švýcarskem můžeš obhlédnout z cihlové rozhledny na vrcholku kopce. Pak po modré značce lesem zpátky do Krásné Lípy.

Klára Mrkusová – Dům Českého Švýcarska

Kamenný Strom života

A teď už tedy vzhůru na cestu!

Z náměstí na hráz **rybníka Cimrák** (je tu malá pláž, koupel příjemná), pak okolo jedné z nejkrásnějších staveb severních Čech, **Hielleho vily**, kolem budovy **Správy národního parku České Švýcarsko** (původně Domov mládeže vystavený rodinou Dittrichů) k železniční zastávce, za níž začíná **vozičkářská trasa**, což zaručuje pohodlnou a širokou cestu bez převýšení.

Hřebenovka nejdřív vede mezi pastvinami, aby u krásné lučiny se stromovým ostrůvkem vstoupila do lesa a vynořila se až na mýtině, kterou pokrývá Táborová louka. Tady se lesknou novotou nádherný **Sloup Nejsvětější Trojice**.

Hřebenovka teď běží kolem **Velkého rybníka** (dříve Bernsdorfer Teich), který je největší stojatou vodní plochou v děčínském okrese a je zároveň ptačí rezervací, takže je v něm zakázáno koupání. To je ovšem bohatě vyváženo faktem,

že, máš-li s sebou dalekohled, můžeš tu zahlédnout jeřába popelavého, moudivláčka, motáka, rákosníka, strnada, potápku, nebo dokonce orla mořského, a to je jen zlomek z více než 170 druhů ptactva.

Přicházíme mezi domky obce Ladečka, která už je součástí **Horního Podluží**. Mineme barokní **sochu sv. Josefa** i most přes Lužničku se **sochou sv. Jana Nepomuckého** a zajímavým kovaným křížem a o kousek dál ještě Boží muka. Nejkrásnější kříž ale potkáme za posledními domky uprostřed luk. Je kovaný, s mohutným podstavcem, obehnaný plůtkem. Nádherný detail dotvářející krajinu.

Pavína Pražáková – Větrný mlýn Světlík

CO JE NA DOSAH

Odbočíme-li v centru Horního Podluží na cyklotrasu 3013, dojdeme po zhruba půldruhém kilometru k rybníku **Světlík**. Tady nás nadchne jeden z nejzachovalějších větrných mlýnů v zemi, s kompletními lopatkami a dochovaným vnitřním technickým vybavením. Dovnitř se sice nedostaneme, ale malebnost větrného mlýna Světlík je zcela mimořádná.

Jsmo na okraji Jiřetín pod Jedlovou, ale ještě než vejde do obce, která bývala hornickým městečkem, odbočíme vpravo a za budovou někdejšího kravína objevíme vstup do prohlídkové **štol sv. Jana Evangelisty**. 360 metrů do hloubi Křížové hory vede zpřístupněná trasa, během níž se dozvíme mnohé o středověké i pozdější těžbě rud mědi, olova, cínu a stříbra.

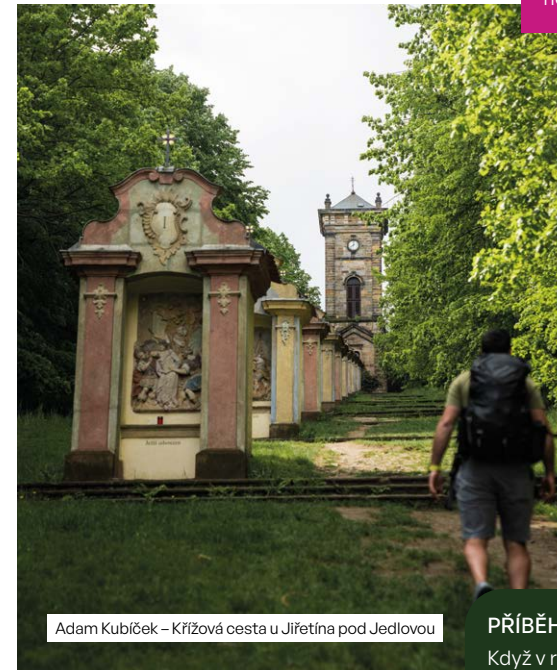
Adam Kubiček – Vozičkářská trasa Jiřetín pod Jedlovou

TAJNÝ TIP

Trpíte-li migrénou, dohodněte se s průvodcem a po několika desítkách metrů zůstaňte u vyleštěného kamenu s nápisem **GLUCK**. Pozvolné otáčení hlavy v blízkosti skály má údajně blahodárné účinky.

Na náměstí v Jiřetíně pod Jedlovou můžeme na zážitky ze štol navázat v nádherné barokní faře vedle kostela. Je tu otevřeno **Hornické muzeum**, které návštěvníky provede dějinami hornické osady založené už v roce 1554 tolstejnským pánem Jiřím ze Schleinitz i způsoby dolování stříbrných rud.

Adam Kubiček – Křížová cesta u Jiřetína pod Jedlovou

Hřebenovka nás teď vede po travnatém hřebeni, který nabízí vlevo pohledy na východní Lužické hory, zatímco vpravo defilují hory a kopce Českosaského Švýcarska v čele s Růžákem. Před námi se zdvíhá **Jedlová** a po jedné ze sjezdovek, která protíná její svahy, vystoupáme až pod její vrchol. Zde cesta odbočí vpravo. Po severním a západním svahu hory mírně stoupáme, s hloubkovými pohledy na Šluknovský výběžek a České Švýcarsko. Jde o jeden z nejkrásnějších úseků Hřebenovky mimo ústřední pískovcovou oblast. Ze západního svahu nás vede tvarová odbočka na plochý vrchol s turistickou chatou a rozhlednou.

CO JE NA DOSAH

Půldruhého kilometru za Jiřetínem, směrem na Dolní Podluží, začíná pětilometrový okruh hornické naučné stezky **Údolí Millířky**, po které doputujete k šesti bývalým štolám, čtyřem šachtám a jednomu lomu.

Z půvabného náměstí se teď po Hřebenovce vydáme ke **Křížovému vrchu**. Nastoupíme na **Křížovou cestu**, jednu z nejkrásnějších v zemi. Stoupáme kolem jednotlivých zastavení až ke **kapli sv. Kříže**, k zázračné studánce chráněné sochou Panny Marie Immaculaty (voda z ní prý pomáhá proti očním chorobám) a přes palouk, v jehož středu naměřili psychotrokové mimořádně silný výron telurické, tedy zemské, energie, dojdeme až k **Božímu hrobu**.

PŘÍBĚHY

PŘÍBĚH ROZHLEDNY NA JEDLOVÉ

Když v roce 1779 vystoupal na vrchol Jedlové císař Josef II., bylo jasné, že jde o kopec zcela mimořádný. Turisté přišli o sedmdesát let později a začali se množit zejména poté, co do lesního údolí pod Jedlovou na novotou zářící nádražičko přijel 16. ledna 1869 úplně první vlak. Horský spolek pro nejsevernější Čechy tu nejprve upravil cesty na vrchol, vybudoval turistickou chatu a v září 1891 slavnostně otevřel devětadvacet metrů vysokou kamennou vyhlídkovou věž s cimbuřím. Sláva rozhledny – a že byla velká – trvala až do druhé světové války, pak věž i chata chátraly, v osmdesátých letech byla už naplánovaná demolice. K opravě přistoupil soukromý nájemce až v devadesátých letech, a tak se rozhledna dočkala svého znovuzrození v červenci roku 1993 a chata jen o dva roky později.

Kamenná rozhledna dopřeje úchvatné výhledy prvního řádu. Jejich jedinečnost je v tom, že Jedlová leží na hraně Českého Švýcarska a Lužických hor (jejichž je třetím nejvyšším vrcholem) a my odtud můžeme přehlédnout obě tahle nádherná území. Na Hřebenovce Českým Švýcarskem je to vedle Děčínského Sněžníku nejrozsáhlejší výhled po severních Čechách i hluboko do Saska.

Bučinou, ve které se budeme cítit jako v antickém sloupovém chrámu, dojdeme na vyhlídkové louky pod Tolštejnem, abychom se vzápětí vydali dobýt **hrad Tolštejn**. No, on už to dávno není hrad, ale velmi oblíbená a zachovalá zřícenina, jejíž nejvyšší místa jsou dobře zpřístupněna schody a vyhlídkovými plošinami.

PŘÍBĚHY

PŘÍBĚH TOLŠTEJNA

Už někdy ve 14. století byl vybudován mohutný hrad, který střežil obchodní cestu z Čech do Lužice. Osudným se mu stalo obléhání švédskými vojsky za třicetileté války. Ohnivé střely byly ničivé a hrad zcela vyhořel. V době rozmachu turistiky tu rodina Münzbergů otevřela restauraci ve švýcarském stylu a po tři generace ji provozovala. Tolštejn se stal turistickým magnetem a je jím dodnes.

Starou Tolštejnskou cestou pak sestupujeme do údolí, k malebnému, v lesích položenému **nádraží Jedlová**, kde zdoláme stý kilometr a budeme mít za sebou celou Hřebenovku Českým Švýcarskem.

Adam Kubíček – Rozhledna Jedlová

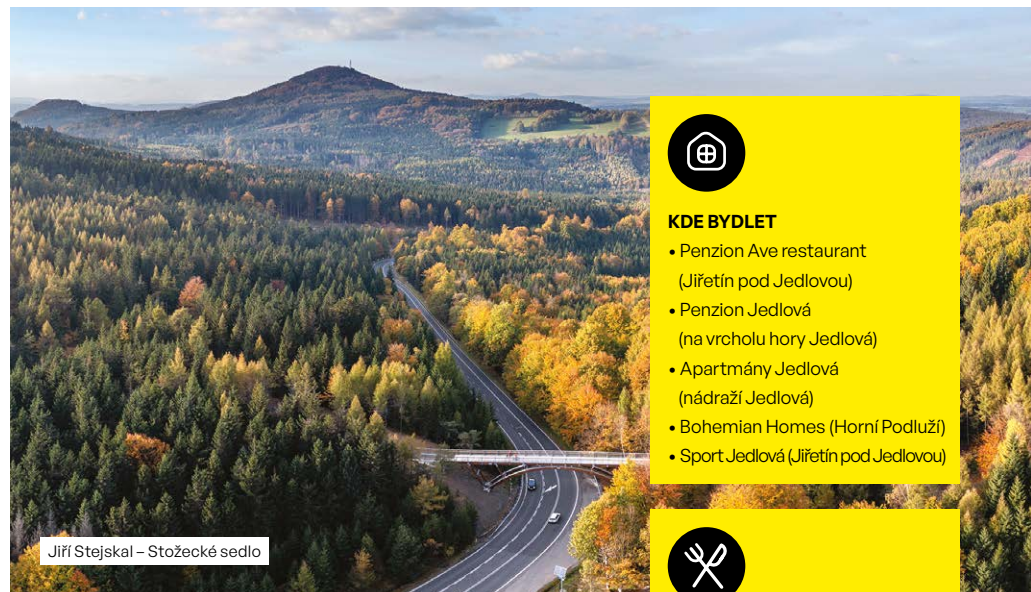
Adam Kubíček – Tolštejn

STOŽECKÁ SPOJKA

Hřebenovka samozřejmě nekončí, běží dál do **Lužických hor**. Symbolický předěl mezi oběma oblastmi je na **Stožeckém sedle**, kterému tu nikdo neřekne než Šébr, na nově vybudované **turistické lávce Cózrovice**, která přemostuje

rušnou silnici na Cvikov a Nový Bor. Z nádraží Jedlová nám k ní scházejí necelé tři kilometry. Cesta je to mimořádně krásná, takže si ji pojďte ještě užít.

Jiří Stejskal – Stožecké sedlo

KDE BYDLET

- Penzion Ave restaurant (Jiřetín pod Jedlovou)
- Penzion Jedlová (na vrcholu hory Jedlová)
- Apartmány Jedlová (nádraží Jedlová)
- Bohemian Homes (Horní Podluží)
- Sport Jedlová (Jiřetín pod Jedlovou)

KDE JÍST A PÍT

- Ave restaurant (Jiřetín pod Jedlovou)
- Restaurace Jedlová (na vrcholu hory Jedlová)
- GALLI DISTILLERY (Dolní Podluží)

KDE HLEDAT ZÁŽITKY

- Adrenalin park Jedlová (pod rozhlednou Jedlová)

Na vzdálenosti jednoho kilometru musíme nejprve překonat 125 metrů převýšení, abychom lesní stezkou vystoupali až na Konopáč zvaný též Jelení skála. Nejprve kráčíme úvozem staré pražské silnice, potkáváme kamenný **sloup sv. Jakuba** a kousek za replikou dávného **Třípanského sloupu**, který odděloval zákupské, českokamenické a tolštejnsko-rumburské panství, odbočíme do svahu a za chvíli už hledíme do krajiny z temena **Jelení skály**.

Stežka nás po hřebeni zavede na další výrazný holý vrch, **Jelení kámen**, opět s nádhernými výhledy, které si můžeme o chvíli později ještě doplnit na **Vyhlídkce Sofia**. Na lávku přes Šébr už je to jen pár kroků. Kdo má chuť, čas a energii, může po Hřebenovce pokračovat dál a poznávat pořád ještě neobjevené Lužické hory.

KUDY KAM A ODKUD?

Jak se dostat na Hřebenovku Českým Švýcarskem

Ať už se rozhodneš dát si Hřebenovku Českým Švýcarskem celou nebo zvolíš některou z etap nebo jejich kombinaci, zažiješ úplně novou zkušenost a budeš putovat se zatajeným dechem. Je načase zjistit, jak se dostat k jednotlivým **východiskům etap**. Obecně platí – NECH AUTO DOMA. Dopravní systém Ústeckého kraje je velmi propracovaný a dopravní dostupnost velmi dobrá.

Archiv OPS ČŠ

Petrovice

Přímé autobusy z Ústí nad Labem
Autobusy z Děčína s přestupem v Libouchci

Tisá

Přímé autobusy z Ústí nad Labem
Autobusy z Děčína s přestupem v Libouchci

Děčín

Přímé vlaky z Prahy a Ústí nad Labem
Přímé vlaky z Liberce i z Drážďan
Lodní linka T92 z Ústí nad Labem

Hřensko

Přímé autobusy z Děčína a Krásné Lípy
Vlaky z Děčína i z Drážďan do stanice Schöna a přívozem přes Labe
Lodní linka T92 z Děčína a Ústí nad Labem

Mezní Louka

Přímé autobusy z Děčína, Hřenska i Krásné Lípy

Jetřichovice

Přímé autobusy z Děčína, Hřenska i Krásné Lípy, v sezoně o víkendech z České Lípy a Nového Boru

Krásná Lípa

Přímé autobusy z Děčína obkloukem přes Hřensko, Jetřichovice, Rumburk, Chřibskou, Varnsdorf
Přímé vlaky z Děčína, Rumburku, České Lípy, Mladé Boleslavi, Nymburka, Kolína

Jiřetín pod Jedlovou

Autobusy z Děčína a Varnsdorfu

Jedlová

Přímé vlaky z Děčína, Rumburka, Krásné Lípy, České Lípy, Mladé Boleslavi, Nymburka, Kolína

Šébr – Stožecké sedlo

Pěšky 1,5 km po modré do Nové Hutě. Vlaková zastávka Nová Huť v Lužických horách – osobní vlaky na trati Mladá Boleslav – Česká Lípa – Krásná Lípa – Rumburk

Dráha národního parku

Mimořádný dopravní projekt pro oblast Českého Švýcarska. Železniční okruh tvořený třemi tratěmi zajišťuje přístup ke všem hlavním atraktivitám národních parků České i Saské Švýcarsko.

U28 jezdí po celý rok z Děčína podél Labe přes Schönu (přívoz do protějšího Hřenska) – Bad Schandau – Sebnitz – Mikulášovice – Šluknov – do Rumburku.

U8 také celoročně spojuje Rumburk – Krásnou Lípu – Rybníště – Chřibskou – Jedlovou – Kytlice – Českou Kamenici – Děčín.

U27 je v provozu od jara do podzimu o víkendech. Skvělé spojení z Mikulášovic – přes Brtníky – Panský – do Krásné Lípy (východní brány Českého Švýcarska).

Lužickohorský rychlík

Jezdí z Prahy do Lužických hor a do Šluknovského výběžku, přes Jedlovou a Krásnou Lípu do Mikulášovic a zase zpátky, a to každou sobotu, neděli a státní svátek od posledního březnového víkendu do 1. listopadu. V soupravě vlaku je řazen barový vůz s výdejním okénkem (točené pivo, limo, káva, čaj a drobné občerstvení).

Bus linka 434

Celoročně fungující turistický autobus podél národního parku na trase **Děčín – Hřensko – Mezní Louka – Vysoká Lípa – Jetřichovice – Rybnartice – Chřibská – Rybníště – Doubice – Kyjov – Krásná Lípa**. Velmi výhodný k nástupu do výchozích míst etap i dalších bodů Hřebenovky.

Bus linka 441

Turistický kyvadlový autobus jezdí v 30minutovém intervalu mezi nejnámějšími cíli Českého Švýcarska, v těsné souvislosti s Hřebenovkou. Pendluje mezi **Meznou – Mezní Loukou – Pravočickou bránou – Hřenskem – Janovem – Na Hájenkách (nad Divokou soutěskou)**. V květnu, červnu, září a říjnu jede autobus jen o sobotách, nedělích a svátcích. V době letních prázdnin (červenec, srpen) jede každý den.

Bus linka 436

Nejkratší autobusové spojení **Děčín – Jetřichovice**.

i Aktuální jízdní řády najdeš vždy na **idos.cz**.

Archiv OPS ČŠ

Bus linka 432

Spojuje mnohé cíle na Hřebenovce. Jezdí z **Libouchce přes Děčín – Růžovou – Labskou Stráň – Janov Na Hájenkách (nad Divokou soutěskou)**. V Libouchci jsou přípoje na autobusy 452/471 do Tisé. Linka jezdí celoročně.

Bus Linka 438

Základní autobusová přístupová linka do národního parku Českého Švýcarska. Jezdí celoročně na trase **Děčín – Hřensko – Mezní Louka – Mezná**.

Bus linka 452

Autobus k začátku Hřebenovky Českým Švýcarskem na trase **Ústí – Liboucheč – Tisá – Petrovice – Bahratal**.

Turistický autobus 471

Ústí – Liboucheč – Tisá – Sněžník.

Převážka zavazadel v Českém Švýcarsku
Užijte si Hřebenovku bez těžkých zavazadel

Adam Kubíček – DUK

PŘÍBĚH HŘEBENOVKY, ANEB JAK TO VŠECHNO ZAČALO?

Od čtyř zubů modrého hřebene k nejdelší trase v Evropě

Dubnová neděle

Byla neděle, 13. dubna roku 1902, a nad Varnsdorfem se honily mraky jako banda uličníků. V zasedací síni byla povznesená nálada. Na pozvání HORSKÉHO SPOLKU PRO NEJSEVERNĚJŠÍ ČECHY sešly se tu nejvýznamnější turistické spolky přílehlých regionů. Seděli tu zástupci HORSKÉHO SPOLKU PRO ČESKÉ ŠVÝCARSKO, dále NĚMECKÉHO HORSKÉHO SPOLKU PRO JEŠTĚDSKÉ POHOŘÍ A JIZERSKÉ HORY a také SVAZU JIHOLUŽICKÝCH PŘÍRODOVĚDECKÝCH A HORSKÝCH SPOLKŮ LUSATIA ze Žitavy.

Historické logo Hřebenovky

Tolštejn historický

První průvodce

Nebyl to samo sebou úplně původní nápad. Přiznanou inspirací byla slavná soustava alpských chodníků Pinzgauer Spaziergang v okolí Zell am See a běžecká stezka Rennsteig v Durynsku. Modrá hřebenovka byla proznačena a necelý rok na to ji důkladně probádala dvojice přátel – českolipský badatel Anton Amand Paudler a krásnolipský rodák, významný malíř August Frind. Celou trasu nejen prošli, ale napsali a ilustracemi vyzdobili i prvního průvodce po Modré hřebence.

Anton Amand Paudler

August Frind

Hřebenovka

Co takhle modrý hřeben?

U řečnického pultíku právě důstojně hovořil továrník Otto August z Varnsdorfu. Předkládal svůj návrh netradičního piktogramu, který měl být turistickým značením pro asi šedesátikilometrovou pěší trasu, kvůli níž se tu dnes všichni sešli. Hřebenová trasa měla vést z Růžovského vrchu přes Dolský mlýn, Všemily, Českou Kamenici, Lísku, Studenec, Jedlovou, Tolštejn, Luž a Hvozď až na Ještěd. Piktogram měl být nadregionální, srozumitelný pro Němce i Čechy. A v rukou řečníka se objevuje modrý hřeben se čtyřmi zuby jako odkaz na čtyři spolky, kteří se na vytyčení Modré hřebenovky – Blauer Kammweg dohodli. Vzhledem k tomu, že většina turistického značení byla tehdy červená, šlo vlastně o malou revoluci.

Hřebenovka se rozebíhá a potom mizí

Nápad zaujal a Modrá hřebenovka se brzy začala prodlužovat. V roce 1903 začaly trasu až na Sněžku proznačovat jizerskohorské a krkonošské spolky, jen o rok později pak vznikla v Chomutově iniciativa, která prodloužila Modrou hřebenovku až do Aše – a to ještě pořád nebylo všechno. V roce 1913 doběhla Modrá hřebenovka do Durynska a ve dvacátých letech byl její východní konec hlášen až na Pradědu. Do roku 1935 bylo doznačeno z Aše přes Český les a Šumavu. Hřebenová cesta dosáhla celkové délky přes 1200 km a stala se tak ve své době nejdelší turistickou trasou v Evropě. Po válce se ale modrý hřeben vytratil z povědomí i z rozcestí. Na mnoha úsecích však Hřebenovku nahradila červená dálková cesta pohraničím, vyznačená KČST, tehdy zvaná Strážní stezka. Přesto konec legendy?

Nová hřebenovka

Naštěstí ne. Ústecký a Liberecký kraj, oblast, kde kdysi Hřebenovka vznikla, připravily projekt a Hřebenovka se začala vracet. Faktickým spojením tras vedoucích po území obou krajů, se stal nový turistický most, lávka Cózrovka, která v září 2021 překlenula velmi vytyženou silnici vedoucí přes Stožecké sedlo, jemuž tu nikdo neřekne jinak, než Šěbr (podle historického názvu Schöbersattel).

Hřebenovka Českým Švýcarskem

Obnovení Hřebenovky pokračovalo i v Krušných horách. Otázkou ale bylo – zachovat původní trasu nebo najít novou? Různé úseky Hřebenovky k tomu přistoupily různě. České Švýcarsko zvolilo cestu kreativního hledání nejzajímavějšího průchodu nádhernou oblastí skalních měst

Horská chata na vrcholu Studence s rozhlednou v pozadí

Všemilská škola

Dolský mlýn z průvodce Neue Kammweg

a hradů, mlžnatých roklí, říčního kaňonu, lesů, luk a korálků lidové architektury, a tak vznikla Hřebenovka Českým Švýcarskem. Jiná, nová, nádherná, lákavá. Spojuje i města a obce se zajímavým příběhem a nabídkou ubytování. Příběh pokračuje.

CESTY, KTERÉ VÁS ZMĚNÍ

V čem je vlastně ukryto kouzlo dálkových pěších tras? V první řadě v radosti z objevování a v možnosti prožít přítomný okamžik naplno a do dna. Je to vždycky svého druhu iniciační cesta, cesta, která odhalí, jací skutečně jsme, jací jsou ti, kteří jdou s námi.

Poutníci, alchymisté, krajánci...

Obliba dlouhých pěších pochodů trvajících i mnoho dní a dokonce týdnů stále roste. Jako kdybychom v sobě náhle probudili touhu, kterou máme zapsanou někde hluboko v duši. Člověku je patrně už od pravěku dána potřeba putovat kolem řek, po hřebenech hor a po cestách budovaných v údolích a roklinách. Bylo by zajímavé dopátrat se toho, kdo byl prvním člověkem, který se na cestu vydal nikoli z nutnosti dosáhnout cíle, ale pro potěšení z cesty samé. Kdo vlastně byl předchůdcem prvních turistů? Patrně ti, kteří se účastnili náboženských poutí ve středověku. Anebo krajánci a tovaryši, potulní alchymisté a mniši... Ti všichni na svých cestách vnímali krajinu kolem sebe, ale ona ještě pořád nebyla jejich cílem.

Adam Kubiček – Křížový vrch

Romantismus, kolébka turistiky

To až romantismus převrátil myšlení lidí. Najednou nebyl hlavní rozum, ale cit. Ne realita, ale fantazie. Nikoli poznat, ale prožít. A především – příroda byla najednou chápána jako chrám, jako cosi magického, tajemného... krásného. Začaly vznikat horské a turistické spolky, budovala se první infrastruktura, cesty, rozhledny, vyhlídky, dokonce stezky s významem naučným... Začalo

se chodit pro chuť samotnou, cestovat pro cestu samu. Nebylo ani tak důležité kam, ale kudy. Mapy dostaly nový rozměr a obsah, člověk začal cesty značit a umožňoval tak dalším poutníkům sdílení svého prožitku z cesty. Evropa se, navzdory hranicím, propojila dlouhými stezkami, které často procházely mnoha pohořími, anebo kopírovaly říční toky, údolí a kaňony.

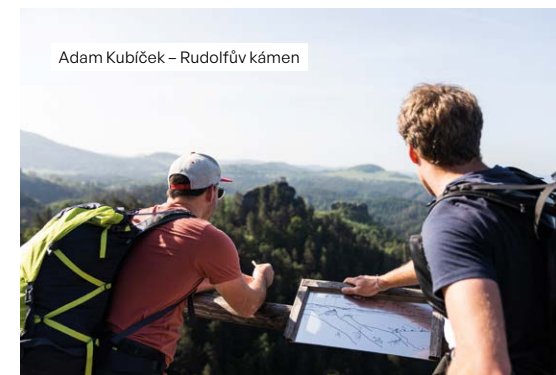
Adam Kubiček – Mezní můstek

Dnešní člověk a dálkové trasy

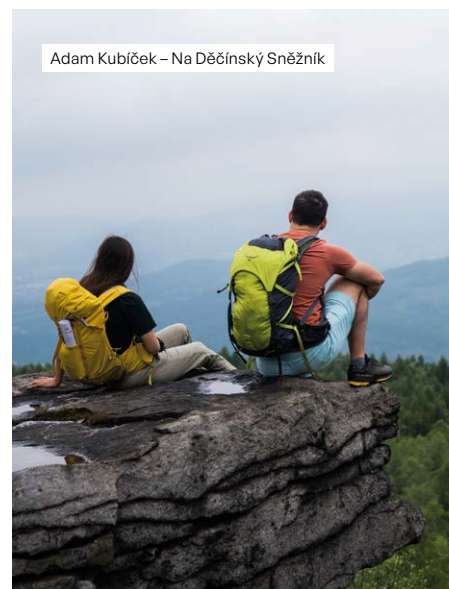
Vystoupit z každodennosti a vejít do neznáma, najít prostor k dialogu se sebou samým, s přírodou, s lidmi, s nimiž jdu a které potkám. Takový je fenomén dálkových tras dnes. A celosvětově sílí. U nás pak obzvláště – Češi jsou ve světovém kontextu nadprůměrnými turisty. Ale sponž jedenkrát ročně využije svůj volný čas k turismu 8 z 10 Čechů.

Nadechni se a jdi

Možností je nepřeberně. Můžeš se vydat po některé ze tří Evropských tras vedoucí přes Česko (E3, E6, E10), můžeš zkusit Stezku Českem – Via Czechia, některou z poutních stezek, nebo se vydat po historické trase 0001 z Berouna na Vysočinu, putovat Zemí hradů v Českém středohoří, zkusit Lesní stezku / Forststeig na pomezí Česka a Saska... výzev je bezpočet.

Adam Kubiček – Rudolfův kámen

Adam Kubiček – Na Děčínský Sněžník

Prozrazené tajemství

Dlouho jsme to tutlali, ale už se to vyžvanilo... Nejkrásnější dálková trasa na světě, úchvatných 1000 krás na 100 kilometrech, trail krajinou kontrastů, který tě změní, putování krajinou, trek skalami, roklemi, kaňony i lesy, divočinou i chrámy skalních měst, mořem mlh i řekami barev, královstvím živelů, cesta inspirace a fantazie – to je Hřebenovka Českým Švýcarskem. Tak sbal svou touhu do uzlíčku – a pojď...

JAK SE SPRÁVNĚ OBLÉKNOUT A CO ZABALIT NA HŘEBENOVKU

O něco málo více než stovka kilometrů na severu Česka není žádná leccjaká věc. Exponované úseky labských pískovcových skal se snoubí s širokými i úzkými lesními stezkami podél svých úpatí. Údolí potoků a řek dávají stinný a vlahý nádech prosluněným zážitkům ze skalních vyhlídek s historickým významem. Je jasné, že Hřebenovka Českým Švýcarskem nám nabídne nejrůznější tváře svých biotopů. A tomu by také mělo odpovídat naše vybavení, výstroj a výzbroj na cesty.

Tloušťka a funkčnost našeho oblečení bude do velké míry záviset na ročním období, v jakém se rozhodneme počít Hřebenovku svou návštěvou. Nicméně se připravme na skutečnost, že se zapotíme, ať už se do ní pustíme ze strany od Petrovic / Tisé, nebo ze strany Stožeckého sedla / Jedlové. Celkem nás totiž čeká kolem čtyř tisíc metrů kumulativního stoupání, takže i při rozložení výletu do čtyř dnů to bude dělat zhruba kilometr na den.

Dobrý základ, smysluplné vrstvení – a pozor na vodu

Základní, v létě pak asi jedinou, vrstvu bude tvořit lehké sportovní tričko s dobrým odvodem potu a rychlým vysycháním. Nabízí se něco z běžecké, trekové, případně speedhikingové kolekce. Dobrou zkušenost už mnozí učinili – možná trochu překvapivě – s vlněným spodním prádlem i v parném létě. Klíčem je především přiměřená gramáž. Kvalitní vlněné sportovní prádlo má i za vyšších teplot několik nezanedbatelných předností. Zaprvé má přírodní vlákno trochu až magickou moc výhodně hospodařit s nastřádanou vlhkostí a působit tak jako malá klimatizace. Vlhkosti může vlna nabrat až do 30 % své hmotnosti. Tu pak odevzdává okolnímu prostředí, což může v létě přispívat k ochlazení povrchu těla.

Za nižších teplot si vzpomeneme na chytré vrstvení oblečení – a základní vlna, případně vhodný syntetický materiál odvede vlhkost do dalších vrstev. V takových případech pak oceníme schopnost vlny neztrácet své tepelně izolační vlastnosti ani za vlhkého stavu. Ve všech případech nám pak přijdou k duhu její antibakteriální schopnosti: prádlo zůstane déle v kondici, nebudou se v něm přemnožovat nežádoucí mikroorganismy a nás nebude trápit nepříjemný zápach. Tři čtyři dny můžeme takto vydržet a absolvovat celou Hřebenovku s minimem základního ošacení.

Kdykoli během roku bychom ale na dálkové túře měli být připraveni na rozmarné počasí. Do lehkého, dobře sedícího batohu určitě zabalme i zateplovací (druhou) vrstvu například v podobě

případně nízkogramážové péřové větrovky („péřového svetru“).

Stejně tak je nanejvýš vhodné mít s sebou i vybavení pro případ nečekaných srážek. I nepromokavá a neprofoukavá (třetí) vrstva může nabývat podoby ultralehkých převlečných kalhot s celorozezpínacími boky a tenké bundy s dobře modelovanou kapucí. Každá z takových propriet pak může ve sbaleném stavu představovat zhruba objem kávového hrnku a nevážit více než pytlík bonbonů.

Boty a ponožky rozhodují o komfortu

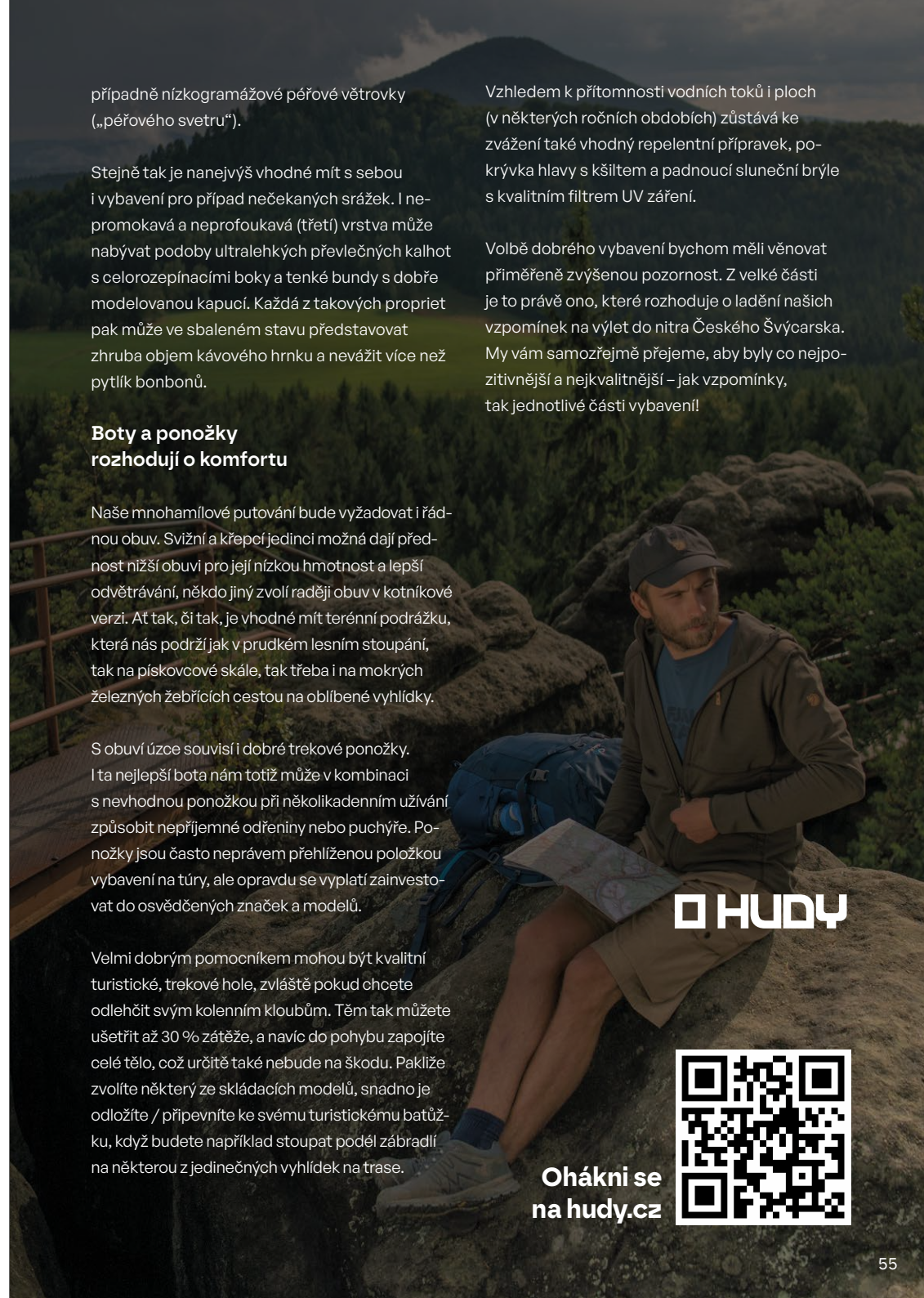
Naše mnohamilové putování bude vyžadovat i řádnou obuv. Svižní a křepoč jedinci možná dají přednost nižší obuvi pro její nízkou hmotnost a lepší odvětrávání, někdo jiný zvolí raději obuv v kotníkové verzi. Ať tak, či tak, je vhodné mít terénní podrážku, která nás podrží jak v prudkém lesním stoupání, tak na pískovcové skále, tak třeba i na mokřích železných žebřících cestou na oblíbené vyhlídky.

S obuví úzce souvisí dobré trekové ponožky. I ta nejlepší bota nám totiž může v kombinaci s nevhodnou ponožkou při několikadenním užívání způsobit nepříjemné odřeniny nebo puchýře. Ponožky jsou často neprávem přehlíženou položkou vybavení na túry, ale opravdu se vyplatí zainvestovat do osvědčených značek a modelů.

Velmi dobrým pomocníkem mohou být kvalitní turistické, trekové hole, zvláště pokud chcete odlehčit svým kolenním kloubům. Těm tak můžete ušetřit až 30 % zátěže, a navíc do pohybu zapojíte celé tělo, což určitě také nebude na škodu. Pakliže zvolíte některý ze skládacích modelů, snadno je odložíte / připevníte ke svému turistickému batohu, když budete například stoupat podél zábradlí na některou z jedinečných vyhlídek na trase.

Vzhledem k přítomnosti vodních toků i ploch (v některých ročních obdobích) zůstává ke zvážení také vhodný repelentní přípravek, pokrývka hlavy s kšiltem a padnoucí sluneční brýle s kvalitním filtrem UV záření.

Volbě dobrého vybavení bychom měli věnovat přiměřeně zvýšenou pozornost. Z velké části je to právě ono, které rozhoduje o ladění našich vzpomínek na výlet do nitra Českého Švýcarska. My vám samozřejmě přejeme, aby byly co nejpozitivější a nejkvalitnější – jak vzpomínky, tak jednotlivé části vybavení!

HUDY

Ohákní se
na hudycz

VÝLETY BRANOU DO ČECH

Hřebenovka Českým Švýcarskem, jak už řečeno, je součástí dálkové Hřebenovky, a tak můžeš pokračovat buď na východ do Lužických hor, nebo naopak na západ, do Krušných hor. Pojďme se vydat na průzkum Hřebenové trasy Krušných hor, jak je značena na směrovkách (po celou dobu se drží červeně značené evropské dálkové trasy E3), a když už tu budeme, vydejme se i dál, do celého Ústeckého kraje, pro který se vžil název Brána do Čech.

Jan Watze – Komáří vížka

Krušnými horami po hřebenech

Krušné hory jsou nádherné pohoří zvláštní podmanivé a syrové krásy, dlouhý zalesněný hřeben, z něhož sestupují lesnaté i kamenité stráně, úchvatné horské louky, pláně a mokřady. Jsou plné netušených překvapení, ukrytých skvostů, mají svá tajemství, která je krásné odhalovat.

A pořád jsou tak trochu neobjevené. Tady se ti může stát, že tvými společníky na cestě budou jen ptáci a zvířata. Hřebenovka spojuje nejkrásnější krušnohorská místa. Přes Komáří vížku, která je branou do Hornického regionu Erzgebirge/Krušnohoří zapsaného v seznamu UNESCO, na Cínovec a dál, přes Nové Město, nekonečnými lesy až k temně modrému oku Flájské přehrady uprostřed luk, Flájskou hornatinou až do Mníšku a Nové vsi v Horách s úchvatnou expozicí typických dřevěných hraček, které se tu dodnes vyrábí, přes Lesnou s velmi zajímavým skanzenem typické krušnohorské architektury, řemesel a zvyků, k Novodomskému rašeliništi a do Hory sv. Šebestiána, kolem vodní nádrže Přísečnice až na Měděnec s dalšími hornickými památkami i kamennými Sfingami, na samotný vrchol Klínovce, nejvyššího vrcholu Krušných hor – a Karlovarským krajem dál až někam k Aši.

Libor Sváček – Měděnec

Libor Sváček – Žatec

Za dary země

Ústecký kraj, překvapí každého. Předsudky, které v sobě má mnoho Čechů, padají rychle a mění se v údiv a nadšení z nádherné a jinde nevidané krajiny, sakrálních památek, hradů, zámků, magických pamětníků dob druidů a menhirů, stop nejstarší české historie. Ještě než se ale pokusíme o letmý přehled toho nejzajímavějšího, nalejme si čistého vína, pěnivého piva, ochutnejme dary kraje, který se nezdá, ale poskytuje nečekané požitky. Představovat Žatecko jako světovou metropoli chmele a piva je zbytečné. Důkazem je fakt, že se Žatec a krajina chmele stala sedmnáctou hmotnou památkou zapsanou na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO. Pivo se ale v Ústeckém kraji vaří na stále více místech. Pivní mapa je pestrá, pivovary osobité, pivo jako křen.

A víno? Řekneš si – tady, na severu? Nejprve ochutnej, pak mluv. Vína ze svahů kolem Labe, třeba ta roudnická nebo žernosecká, i vína pocházející z rekultivovaného Mostecka, třeba ta chrámecká, to je další překvapení Brány do Čech. Ostatně, na litoměřickém gotickém hradě, v expozici vinařství se přesvědčíš o tom, že tradice pěstitelů révy je tu prastará a zdejší vína mají u znalců respekt. No, a budeš-li chtít ochutnat tenhle kraj, může ti být dobrým vodítkem třeba značka Regionální potravina nebo Regionální produkt.

Ano, tímhle krajem je možné se nejen projít, ale také báječně projít a propít a pochopit ho tak zase z jiné strany.

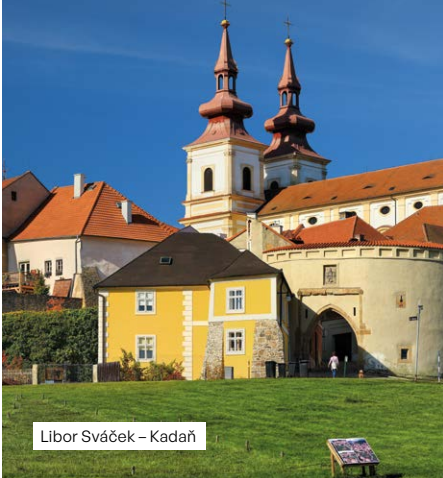

Pavel Bergr – Vinice Porta Bohemika

Křížem kráčem

Čtyři destinace Ústeckého kraje mají své perly nejblyžtější. České Švýcarsko už známe, pojďme se poohlédnout jinde. Dolní Poohří láká na královská historická města Louny, Žatec a Kadaň, na putování chmelnicemi, chmelařské expozice, vodácké výpravy po Ohři nebo magický a tajemný Panenský Týnec.

České středohoří nabízí pitoreskní a neopakovatelný reliéf solitérních kopců a hor, desítky hradů a zřícenin, historická města Litoměřice a Roudnice nad Labem, ojedinělé opevněné město Terezín, alchymisty ctěnou vodní tvrz Budyně, úžasnou Labskou stezku sledující tok Labe, rozhledny nebo vodopády kolem krajského města Ústí nad Labem, jehož okolí je plné nečekaných krás.

Libor Sváček – Kadaň

Krušné hory zase vedle památek na dávné kovkopy i nedávné horníky, lázeňské město Teplice, historické jádro Chomutova, raritní Kamencové jezero, Casanovův Duchcov, pomníky bitev a další rozhledny a hrady, neskutečně krásný klášter v Oseku...

Pavel Bergr – Panenský Týnec

Je to jako přivonět ke guláši, snažit se letem světem představit kraj, který má v zásobě bezpočet krás. Přivonět ale nestačí. Ochutnat je třeba. Tak ochutnávej, bude se ti to líbit.

DEVATERO HŘEBENÁČE

9 praktických rad a pravidel pro návštěvu Hřebenovky

1) Drž se vyznačených cest.

Na celém území národního parku, s výjimkou klidového území, dočasně chráněných ploch a oplocených míst, je povolen vstup bez omezení, tedy i mimo značené cesty. Přesto doporučujeme, aby ses zdržoval/a na vyznačených cestách, kde přírodě uškodíš nejméně.

2) K táboření či přenocování vol pouze k tomu určená místa.

Mimo území národního parku (NP) a národní přírodní rezervace (NPR) je přenocování v přírodě povoleno pod podmínkou, že nestavíš stan ani jiný přístřešek. V NP můžeš využít k přenocování vyhrazená místa – kempy:

- ◆ Kemp Mezní Louka (na trase)
- ◆ Intercamp Mosquito (+ 2 km)
- ◆ Kemp a koupaliště Jetřichovice (na trase)

V přírodě je zakázáno spát:

- ◆ na celém území národního parku
- ◆ v úsecích vedoucích národní přírodní rezervací Kaňon Labe, tj. okolí Spáleniska a úsek zelené pod Belvedérem až k ústí Suché Kamenice

3) Měj své zvířecí mazlíčky plně pod kontrolou.

Na Hřebenovku se s tebou může vydat i pes (či jiný zvířecí společník). Nenechávej ho však volně pobíhat, aby neohrožoval návštěvníky, divoká zvířata a koneckonců ani sám sebe.

4) Dopřej klid lidem i volně žijícím zvířatům.

Neobtěžuj zbytečným rámmusem ty, kteří si jdou odpočinout nejen od práce, ale také od hluků civilizace. A především pamatuj na obyvatele lesa.

5) Udržuj přírodu čistou.

Na většině trasy, mimo obydlené části území, nenajdeš koše. Proto prosím odnes své odpadky tam, kam patří – do tříděného odpadu.

6) Drony i modely letadel nech doma.

Ptáci ani další obyvatelé lesa nejsou kámoši s takovými létajícími oblůdkami. Tak nech letadélka nebo dron doma a užij si šumění listů ve větvích stromů.

7) Využij bohatou síť veřejné dopravy.

Vracet se k autu do výchozího bodu etapy může být komplikované. Raději nasedni na autobus či vlak a přijed hezky ekologicky – veřejnou dopravou.

8) Na Hřebenovce se mohou zapálit nejen lýtka.

Oheň představuje jednu z největších hrozeb pro zdejší přírodu. Neriskuj zapálení lesa a vyvaruj se rozdělávání ohničků, vaření na otevřeném ohni v lese nebo kouření. Všechny vyjmenované činnosti jsou beztak v přírodních lokalitách Hřebenovky zakázány.

9) Checkuj aktuální informace.

Přidej se do facebookové komunity: **Hřebenovka Českým Švýcarskem** a získej nejnovější informace o dění na trase přímo od Hřebenáčů z terénu. Super zdroj je i web **hřebenovka.com**, kde najdeš také:

- ◆ kompletní itinerář trasy
- ◆ GPX navigace
- ◆ jednotlivé etapy
- ◆ top místa
- ◆ blogové články
- ◆ super doporučení

Více na hřebenovka.com
#jduhřebenovku

#jduhřebenovku

hřebenovka.com

Obecně prospěšná společnost
České Švýcarsko Křinické nám. 1161/10
407 46 Krásná Lípa

Vydavatel: České Švýcarsko, o. p. s.
Krásná Lípa 2023

Autor textů: Rostislav Křivánek

Grafika a sazba: Jáchym Váně

Titulní fotografie: Petr Jan Juračka - Rudolfův kámen

Tisk: H. R. G., spol. s r. o.

Neprodejně

CeskeSvycarsko1

bohemian_switzerland

+420775 552 789

informace@ceskesvycarsko.cz

hřebenovka.com, ceskesvycarsko.cz

Na projektu Hřebenovka Českým Švýcarskem se podíleli:

ČESKÉ ŠVÝCARSKO
Obecně prospěšná společnost

ústecký kraj

OHUHY

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Brožura byla pořízena v rámci projektu „Restart turismu po požáru v Českém Švýcarsku“ realizovaného za příspěvní prostředků státního rozpočtu České republiky z programu Ministerstva pro místní rozvoj.